

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy órára 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy órára 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fl,
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- A hadügyminiszter a hadseregről.
- Kilakoltatott aradi aviatikusok.
- Elmebajos aradi vasuti hivatalnok.
- Utban a béke.
- Tisza István az annexióról.
- Weilman léghajója megsemmisült.
- Megszöktetett feleség.
- A milliomos titokzatos halála.

Vallás és igazságszolgáltatás.

Arad, október 19.

Talán az első lépés történt Magyarországon annak elismerésére, hogy a vallás kinek-kinek a legbensőbb, legsajátabb ügye. Az új polgári perrendtartás rendelkezései megszabadítják a polgári perekben valló tanukat attól, hogy a vallásuk felől megkérdezzék őket. Látszatra jelentéktelen dolog ez, pedig a valóságban sokat jelentő. Hiszen abban, hogy valakitől a vallomástétel előtt megkérdezik, hogy mi módon hisz Istent, — mintha az foglaltatnék, hogy ez a vallomásának értékére befolyással lehet.

Ez azért még se jelenti a hit erejének csorbitását. Laplacetól, a csillagásztól azt kérdezték egyszer: hány az isten? A tudós azt felelte erre a kérdésre, hogy ő nem talált egyet se, pedig átkémlelte az eget a Sarkosilagtól a Déli Keresztig. A tudós csillagásznak igaza lehetett, de a hiba azért ő benne volt. Nem a világűrben és nem távcsővel kell keresni

az istent, hanem bennünk és körülöttünk.

Rejtelmes világrészek kalandor kutatói egész muzeumát hordták már össze az isteneknek. A skarabeusz-hogártól a meteoroköig, a fagyökérből barmolt fétistől a pároszi márványból faragott műremekig van köztük minden, amit az ember szemével észrevett. De ezek csak képmások, csak szimbólumok, megfoghatók, megoldashatók, lajstromba szedhetők. Pedig több isten van, mint amennyit a szaktudósok rendszerbe foglaltak. Annyi isten van, mint amennyi ember. Minden ember a maga képeire faragja lelkében az istent. Mondd meg, milyen ember vagy és megmondom, minőnek gondold az istent: ez nem léha játék a szavakkal, hanem igazság, amit ötezer esztendő története bizonyít.

Olyan kérdés ez, a melyet jóízű ember ok nélkül nem feszeget. A jóízű emlegetése nem lealacsonyítása a kérdésnek. De az bizonyára izlés dolga, hogy én megkérdem-e egy felebarátomtól: szereti-e a szülőit s hogy mutassa ki a szeretetét irántuk? Jóízű ember ilyesmit nem firtat, mert nincsen hozzá semmi köze: ez elfogadott regulája az illendőségnek. Am akkor miköze ahhoz valamely pörben ítélkező fórumnak, mi köze a pör egész anyagának ahhoz, hogy ki hány Istent hisz, s ki milyen módon, milyen irások, dog-

mák, szertartások és formák között ad kifejezést az istenhitének?

De hány, meg hány tér van, ahol ezt a középkori maradványt ki lehetne küszöbölni! Más hol, más országokban (más világrészek azok!) az emberek folytatják a teremtés munkáját ott, ahol az isten elhagyta: szárnyat növesztenek az emberek, megláncolják a tengert, tengert csinálnak a sivatagból, beraktározzák a napsugarat, dadalt aratnak az emberfaj legretentőbb elemein, az elemi szervezeteken és kísérleteznek az élet tüzhelyének, a sejtnek mesterséges előállításával — és akkor minálunk azt kérdezik: Mózes szerint üdvözlés-e, vagy Péter szerint, Luther szerint-e, vagy Kálvin szerint? Elvéhéd, szuette államok törzsén zöld hajtást fakaszt az új század lelke, halni indult, veszni tért népek megfiatalodnak és acélos ököllet zörögnek a jövő kapuján, kezükben a szellem és lélek szabadságának utileveével — és nálunk dul a felekezeti háborúság, amelyre első utmutatót a törvény ad: az kívánja, hogy az emberben mindenekelőtt, még mielőtt megnyilatkoznék, vallomást tenne, az igazságot elmondaná: azt nézzék, milyen a vallása?

A megkezdett nyomon haladva lehet az igazi liberalizmushoz eljutni. Ha a törvény, a törvényes intézmények elszoknak attól, hogy a felekezeti, az embereknek ezt a magánügyét firtassák, akkor az emberek is

Becsületérzés.

Írta: Hercegeg Ferenc.

Egy történelmi nevezetességű kastély. Az ember szobáról-szobára megy és minden ajtó előtt azt hiszi, hogy megkapó és pompás régiségeket fog látni. Nem lát azonban semmit, mert volt a háznak egykor egy gazdája, aki mindent kiselezte és elköttyavetyélt, ami az eiciről rámaradt és a maga korának hazug és olcsó elganciájával vette körül magát.

Végül egy folyosószerűen keskeny és hosszú terembe érünk. A kerti terrászra nyíló üvegajtó fölött ovális ökröszem ablak világít. Egypár fehér lakos, vékony lóca didereg a nyers meszelésű, kopár falak között. Hát ezeket hogyan felejtették itt? A falak, mondja a házigazda, valamikor selemkárpitokkal voltak bevonva.

Egy arcképet látok a falon. Ifjú férfit ábrázol, aki József császár dívalja szerint van öltöztetve. Sokgombu, arannyal kivarrt gomblyuku, zöld vadászabátot visel, egyik kezében puskát tart, a másik kezét egy oroszánfejű, peccyes szőrű, valószínűleg vadászó őrván pihenteti. A vadász termete tulságosan hosszú, a feje tulságosan kicsiny, de ez alkalmasint nem a természet, hanem a festőművész büne. Hosszu teste légyan és kissé affektáltan kihajlik oldalvást, a keze, mely a fegyvert fogja, keskeny és sápadt asszonykéz, a kerek kis arca pedig a puderes két hajvuklija között, különösen a szája olyan götkusan szenvedő és megható, mintha alig tudná visszatartani a sírást.

— Ez Károly, a szépapám nagybátyja, —

magyarázza a házigazda. — Fiatalon halt meg, még pedig a maga kezétől.

— Abban a korban ritka volt az öngyilkosság, különösen nálunk, Magyarországon.

— A családja nagyon restelte is az esetet. A nagyapám még úgy beszélt róla, mint valami hóboros gonosztevőről, aki eladta lelkét a sátánnak. Mi, mint gyerekek, Károly bácsi nevével ijesztgettük egymást. Vagy husz esztendővel ezelőtt azonban megtaláltuk egyik régi szekrény fiókjában a naplóját, melyben töviről-hegyére elmondja öngyilkosságának előzményeit. Azóta tudom, hogy ki volt.

— Ki volt?

— Becsületérzésének áldozata.

— Egy nagyur a tizennyolcadik század végéről? Eleg furcsa!

— Hiszen igaz, hogy meglehetősen szabad kor volt. Legalább a mi fogalmaink szerint. Halottunk vitéz katonákról, akik hamisan kártyáztak és tudunk ünnepeket gavallérokról, akik eleserltek egymással a feleségeiket. De a szabad erdőben és a szabadabb rózsáligetekben ott lappangtak az elítéltek csapdái és aki beléjük botlott, az bizony ott hagyta a fogát akkor is. Példa rá Károly bácsi.

Mi van Károly bácsival? Most már érdekelni kezdett a csopos öngyilkos. A házigazda nem kérte magát, hanem elmondta az esetét.

Es a Károly ur egyike volt az első magyar turistáknak, aki az élvezet és a tanulás kedvéért beutazta Európát, mint teték már akkor is a gárdag angol urak. Utközben bőbeszédű, költői len-

dületű és didaktikai hangu naplót írt, melyben hol az elismerés, hol a korholás szavával emlékezett meg a külső nemzetek szokásairól.

Genovában, ahol szintén megfordult Károly ur, a napló tanúsága szerint, különös kalandja akadt. A fogadóban együtt lakott egy német herceggel. Ő hercegsége nagy parádéval utazott, egy tithárral, két komornyikkal, négy lakájjal, nyolc jóvali és fülvilágosodott ur lehetett. A kedvesét is magával utaztatta, a szép Bettinát. Károly részletesen megírta naplójában, hogy milyen mély benyomást tett rá Bettina. Ugy találta, hogy a legszebb nő, akit életében látott. Később, mikor személyesen is megismerkedett vele, azt is följegyezte a naplójában, hogy Bettina négy nyelvet tud, hogy elragadóan énekel és mesterien gitározik, hogy ismeri a francia és olasz irodalom remekirőit, hogy kitűnően beszél, önállóan ítél és oly bölcsen filozofál a szerelemről, akár egy új női Sokratesz.

Természetes, hogy Károly ur esze nélkül beleszeretett Bettinába és bizonyos, hogy a szép olasz lány viszonzta érzelmeit. Egy nap aztán a herceg fölkereste Károlyt és körülbelül a következő beszédet intéste hozzá:

— Kedves barátom, ön szereti az én Bettinát. Ne tagadja és ne is piruljon, a dolog természetes, mert Bettina a legszeretettelőbb nő a világon. Bettina is szereti önt. Hogy honnan tudom? Ő maga vallotta be nekem. C képtelen arra, hogy hazudjon, valamint arra is képtelen, hogy megcsaljon valakit. Mivel én nem akarom, hogy a nemeslelkű nő szenvedjen, a következő gavalléros

talán eltérnek attól, hogy egymással szemben az összekötő, vagy elválasztó kapcsolatot abban keressék, hogy egyforma papja van neki az övével, vagy pedig más ünnepeket tart, mint az.

Kormányválság — taktikából. Budapestről jelentik: Székely miniszter állása legutóbbi beszéde miatt, amelyet kormánykörökben blamáznak tekintenek, nagyon megingott. Arról van szó, hogy az igazságügyminisztert a megüresedett állami számszék elnöki állására fogják kinevezni, s az igazságügyminiszterium élére új ember kerül. Megrendült az állása Bilinsky osztrák pénzügyminiszternek is, sőt a magyar kormány is készül lemondani, hogy ezzel a készfizetések ügyében pressziót gyakoroljon az osztrák körökre. Ha a presszió nem sikerülne, úgy a kormány el van készülve arra is, hogy a bankkérdésben nem köt végleges egyezséget, hanem egyelőre provizórius javaslatot terjeszt az országgyűlés elé.

A bankkérdés és a készfizetés. Bécsből jelentik: A bankkérdés és készfizetések előkészítésére kiküldött bizottság ma délelőtt megkezdte tanácskozásait. A tanácskozáson magyar részről Papp Elek és Teleszky János államtitkárok, osztrák részről Wimmer osztályfőnök és Thas lovag miniszteri tanácsos vettek részt. A bizottság a két miniszterelnök és a két pénzügyminiszter legutóbb tartott tanácskozásából kinyilvánított a célzattal ült össze, hogy javaslatot készítsen a bankkérdésről és a készfizetésekről, mely már legközelebb a parlament elé is kerülne.

Petíciók sorsa. Budapestről jelentik: A Kuria I. választási tanácsa, a bácsalmási kerület munkapárti képviselője, Szutrély Lipót dr. mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását ma kezdte meg s holnap folytatja. A Kuria II. választási tanácsa ma hirdette ki a célidő-

mölki petíció ügyében hozott határozatát, amely szerint elrendelte a bizonyítást s a vizsgálat megejtésével a győri királyi táblát bizta meg.

Aerenthal és Knuen. Bécsből jelentik: Aerenthal gróf külügyminiszter ma délelőtt tizenegy órakor meglátogatta Khuen miniszterelnököt. A látogatás negyedórát tartott.

A hadügyminiszter a hadseregről.

— A delegáció ülése. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 18.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, a melyen Schönach hadügyminiszter megtartotta izgalommal várt expozéját.

A hadügyminiszter a véderő fejlesztésének programját fejtette ki és beszéde feltűnést keltett.

A hadügyminiszter mindjárt az ülés megnyitása után szót kért és a következőket mondotta:

— Az annexió válság hatásainak csökkentésénél az állandó és ideiglenes jellegű intézkedéseket külön tárgyalva, az előbb nevezetteket illetőleg, nagy meglepődéssel máris eleve kijelenthetem, hogy utolsó expozíciómban vázolt kívánásaim nagyrésze teljesíthető volt. Ezek közül főleg a következők sorolandók fel: hadseregünknek megkezdett, de még máig se befejezett felszerelése géppuskákkal, melyek mintája minden tekintetben kiválóan bevált. Ezen örvendetes eredmény nem utolsó sorban a jó esőnyagnak tulajdonítható, ami legjobb tanubizonyságot tesz acélparancsnak kiváló szállítási képességéről. De nemcsak a fegyver maga, hanem a géppuska-osztagoknak szervezése is tökéletesen bevált. Fogantatható volt továbbá úgy a gyalogságnak, valamint a műszaki csapatoknak és a tüzérségnek fénytani eszközökkel való felszerelése. Sikertűnt továbbá egy modern léghajó felszerelésének kezdeményezése is. A lőszer vonat és egészségügyi anyag állománya is értékes szaporításban részesült, míg egy bővebb haditérképanyag beszerzése által a hadsereg hadkészültsége tetemesen nagyobbodott. Nem utolsó sorban kell felemlítenem, hogy tábortűzérőnk új fel-

fejlesztésének siettetése által a radkészség fokozódott és hogy a hegyi tüzérség az annexiót tartományokban új, fontoságának megfelelő szervezést nyert.

Működésben intézkedéseket és kialakításokat természetesen csakis a hadügyi közgazdasági rendelkezésére kocsított 180 millió koronára rendkívüli felszerelési hitelből lehetett fedezni. Az utóbbi összegnek több mint kétharmad része állandó értékű beszerzésekre lett fordítva, melyek felszerelésünknek lényeges javítását jelentik.

Azon mozzanatok tárgyalására térek át, melyeket az annexió válság utóhatásának nevezhetünk. Mindjárt azon összegekről teszek említést, melyekben ezen utóhatások a jövő költségvetésekben „folytatólagos kiadások szervezési intézkedésekre” cím alatt nyilvánultak. Kerekén 10 millió koronáról van szó.

Ezen folytatólagos kiadások, új alakzatok és géppuska-osztagok felállítására szolgáló költségekre, a hegyi tüzérség újjászervezésére, a vonszervezet kialakítására, végre az annexiót tartományokban visszamaradt csapatok többszükségleteire (illeték- és árkülsőségekre) vonatkoznak.

Végül nem hallgathatom el, hogy a felszerelési hitelből eszközölt beszerzésekből egyes szemelvények még ezentúl is kiegészítendőek vagy utánpótlandók lesznek, mint pl. a lőszerkészlet, géppuskák stb. pótlása.

Tekintettel voltunk a mezőgazdasági közvélemény követelményére és aratás idején a szükséges szabadságolásokat akadály nélkül eszközöltük.

Tavasztatáink alapján súlyt helyezünk az ifjuság katonai nevelésére és erre nézve a két honvédelmi miniszter ural megállapodtunk, hogy az ifjuság katonai kiképzését anyagi erőnkkel is támogatni fogjuk.

Súlyt helyezünk a hadsereg automoblokkal és léghajókkal való felszerelésére és e tekintetben figyelemmel kísérjük a modern technika újabb vívmányait.

Újtol hangsúlyozom, mint 1907-ben, hogy a tisztiek előléptetése javítandó és az altisztek kiképzése is fizetése rendezendő.

Megragadom az alkalmat, folytatólag a hadügyminiszter, hogy megemlékezzem arról a hazafias és odaadó támogatásról, melyet a Magyar Vöröskereszt egyesület nyújtott. Remélem, hogy sikerülni fog Magyarországon is felállítani egy Ezüst-Kereszt Egyesületet, a melynek az a feladata, hogy tényleges szolgálatban levő hadköteleseket támogasson.

Hálával emlékezem meg arról a támogatásról, a melyet a sajtó nyújtott a válságos időben. Bizvást mondhatom, hogy a sajtó ma-

ajánlatot teszem önnek. Ön holnap reggel utra két Bettinával és két hónapig utazik vele Olaszországban. Mához két hónapra elhozza közös barátainkat Rómába, a Trocoli fogadóba, ahol én már várni fogom önöket. Ez az én ajánlatom, melyet ön el is utasíthat. Mindenesetre kérni fogom az ön szíves diszkrecióját, mert a dolog félreértésekre adhatna alkalmat. Attól nem félek, hogy ön félreérthetne; ön elmés és érzelmes ember. Ön meg fogja érteni, hogy bennem két nemes érzés egyesül, a szerelem és a barátság. Én azért adom át önnek Bettinát, mert szeretem a leányt és nem akarom elveszíteni. Megért ön engem, kedves barátom? Ha most elválasztanám öntől Bettinát, akkor egy boldogtalan szenvedély fullánkja maradna vissza a szívében, s engem okolna a szenvedéseimért és idővel talán meghidegülné irántam. Ha azonban két hónapra megválnok tőle, boldogan és hálattal szívvel fog visszajönni hozzám. Ön elmés és igazságos nő, s be fogja látni, hogy ilyen áldozatra csak fenkölt filozófus képes és meg fog érte becsülni.

A herceg, aki büszkén Epikur tanítványának vallotta magát, korának gyermeke volt. Károly ur nem kevésbé. Ő hálával, sőt bizonyos meghatottsággal fogadta az ajánlatot, mely a napló tanúsága szerint oszadalattal töltötte el. És minden úgy lett, ahogyan s hercegsége óhajtott. Károly ur két hónapon át kísérője volt Bettinának és naplójának ez a része igen szűkszavú, egyébként azonban versekben van írva. Az előre megállapított napon összetalálkoztak a római Trocoliban és Károly föllötte érzelmes bucsu után egyedül folytatta útját hazafelé.

— Könyvek között váltam el a két legneme-

sebb emberi lénytől, akivel a sorsom összehozott, — írja naplójában.

Károly ur hazajött és vagy hat esztendőig békén uraskodott apjára pozsony megyei birtokán. Bettina emléke úgy élt a szívében, mint valami régi, édes illat a fiókos szekrényben. Azután jött életének nagy szerelme, az igazi. A fiatal ur újból szikrát fogott és ezúttal lobogó lángra gyuladt egy leányért, akinek száz előnye mellett két nagy hibája is volt, az, hogy polgárleány és protestáns hitű volt. Mária — a leánynak Stepper Mari volt a neve, — ugyancsak érezhette „Afrodite zsarnoki hatalmát”, mert abban a homályos reményben, hogy szerelmese meg fog vele esküdni Helvéciában, minden különös föltétel és kikötés nélkül megszökött és külföldre utazott vele.

Tényleg Helvécia felé vették útjukat, egyelőre azonban nem igen siettek, sok helyen meg meg szállottak és Lindauban is hosszabb pihenőt tartottak. Ott azután váratlanul viszontlátta Károly ur az s fenkölt lelkű barátját, a herceget. A magyarur tud boldog volt és mivel Lindau mellett fényes kastélya volt, följajánlotta vendégszeretetét a szökevényeknek. EGYPÁR fényes és kellemes hetet töltöttek a mikroszkópikus német Versaillesban. A lakomák és kirándulások egymást követték, ha meg magukra voltak a szerelemes hercegi gazdájukkal, akkor a szerelemlől és a barátságról folytattak épületes beszélgetéseket. Bettina is szóba került és a herceg elmondta Károlynak, hogy közös barátójuk férjhez ment egy bolognai balletmesterekhez, akivel igen boldog házasságban él.

De azután egyszerre rettenetes dolog történt. Ő hercegsége ész nélkül beleszeretett Máriába, akit mostanában elragadóan széppé tett a boldogsága, A

herceg nem titkolta el szenvedélyét Károly előtt, hanem ellenkezőleg, tiszteletreméltó őszinteséggel bevallotta neki. És miután bevallotta, a barátja nagylelkűségére bizta, hogy tegye azt, amit jó-nak lát.

Károly ur azt tette, hogy éjnek idején nagy titokban kocsiba pakolta Máriát és váltott lovakkal, lélekzet nélkül hazaröpítette Magyarországra. Itthon kemolyan feleségül akarta venni, a bécsi udvar és a pozsonyi frekvencia későnyig menő ellentállását azonban nem tudta leküzdeni. Hogy mi lett a szerelmes szép leányból, azt nem tudja. Károly ur naplója nem említi többet. Ennek a naplónak minden szava ezentúl már csak visszhangja az elkeseredett és reménytelen haronak, mely Károly lelkében dúl. Károly ur ugyanis napról-napra tisztábban látja, hogy s nem élhet tovább. Magára vonta a hercegnéket, szerinte a világ legfenköltebb lelkű emberének megvetését, midőn babonásnak, haládatlanoknak és önzőnek mutatta magát vele szemben, s távolban élő ember néma megvetését pedig sehogysem tudja elviselni. Jó ideig még töprenkedik, okoskodik, közbe feledezi azt is, hogy s mint egy barbár nepfaj sarjadéka, képtelen arra a nagyszerű önzetlenségre a szerelemben, melyre a fejlett kultúrája és finomodott erkölcsű emberek képesek, azután végleg abba-hagyja az irást.

Félesztendővel később eldobta magától megunt életét. Semmi kétség benne, hogy a lelkiismereti furdalásai ölték meg. Nem tudta elviselni a megalázó gondolatot, hogy s képtelen volt megtenni azt, amit megteint a herceg.

gatarlása rendkívül módon hasznára volt a hadvezetőknek és az összes katonai intézkedéseknek. Kérem a sajtót, hogy hasonló esetekben a jövőben is hasonló támogatásban részesítsen.

A beszéd utolsó része a jövővel foglalkozik. Kettős tanúság van — mond — az elmúlt eseményekben. Az egyik az, hogy a monarchiának a szövetségi politika dacára is háboru esetén több front felé kell hadat viselni. A másik tanúság az, hogy véderőnk továbbfejlesztését többé már nem halaszthatjuk. A régóta súlyosan érzett hiányokat eddig kényszerű kibúvókkal, elégtelen eszközökkel pótolták, de most már itt van a tizenkettedik óra, amikor a véderő továbbfejlesztését nem lehet halasztani. A véderőre nehézedik az a nagy és komoly hivatás, hogy a monarchiát minden eshetőségre biztosítsa. Ausztria-Magyarország léteje csak a hadsereg fejlesztése útján érhető el és kérem ezek megszivlelést akkor, amikor a közös hadügyi költségvetést a delegáció elé terjesztem.

A hadügyminiszter beszéde után szót szót a tagok között az exozé magyar szövegét kezdte venni a vi.

Heitai Ferenc azt indítványozza, hogy a hadügyminiszter terjeszse bizalmán egy szűkebb körű albizottság elé a hadkészletek leltárát, hogy a bizottság azt felülvizsgálja. Indokolja ezt azzal is, hogy 1868-ban már volt erre precedens.

Apponyi Albert gróf: Egy dologban kér magyarázatot a hadügyminisztertől. A németül mondott exozé elején a hadügyminiszter azt mondotta, hogy az annexió alkalmával mindkét államban mutatkozott a „G fühl für Gemeinsamkeit”, vagyis magyarul a közösség érzete. Viszont a kiosztott magyar szövegben csak ez van: az ősz tartás érzete; kéri a hadügyminisztert: melyik a helyes szöveg?

A vi át ezután a legközelebbi ülésre halasztották.

Kilakoltatott aradi aviatikusok.

— Lerombolt hangár. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18.

A mai postával Asbóth Oszkár aradi aviatikusától panaszos levelet kaptunk, amely a következőket tartalmazza:

„Mint b. lapja auz. 24 iki számában megírtam, gépemet kijavítottam, teljesen jókarba helyeztem, hogy az ősz folyamán a „nagyerdő” alatti mezőn kísérletezhessenek. Azenban a sors maskep intézkedett. Midőn biplánom kijavításával keszen voltam, nem bítam a gépet a hangárba khozni azon egyszerű oknál fogva, mert a hangár-ajtó elé — mintegy másfél méterrel — egy istállót kezdtek építeni. Az építetők Dengl Lajos és Béla voltak, kik a városból ugyanazon helyre fáttelep céljára, telek engedélyt nyertek. Az istállónak közvetlenül a hangár elé építésével Denglék velünk szemben b rtohábori ást követte el, m.után mi a városból nemcsak a hangár által elfoglalt területet (54 m² t), hanem négyszer akkora telket — 54 négyszögölet — kapunk kísérletezés céljára. Ez azonban a kisebbik baj. Hanem az alábbi: igazán hihetetlen!

Nekünk az 54 négyszögöl telekhez mindaddig jogunk volt, míg nekünk a város fel nem mond. Az istálló odaépítése ellen tiltakoztunk Dengléknek. Azenban hiába! Sőt, a hangárt úgy körüvették fa akásokkal, hogy az egész teveszék k riet alkotott. Egy deután, midőn senki sem volt a hangárban, (m.után ugy az én biárom, mint Horváth Gyula teljesen készen állott a kísérletezésére) a hangár ujjukban állván Dengléknek, anélkül, hogy engem értesítettek volna, se szó, se beszéd, a hangár-ajtót betörték, az egyik oldalát kiszédték, a gépeket — két hónapi keserves munkánk gyümöcét, — kész tartalék profitorzott felületeket, gauchissement-okat, felszereléseket,

szerszámokat stb. stb., a hangárba kidobatták, s a hangárunkat a szó szoros értelmében földig lerombolták!”

A levél végén megemlíti Asbóth, hogy a hatóságnál keres elégtételt munkája erőszakos megakadályoztatása miatt.

Elmebajos

aradi vasuti hivatalnok.

— A pörök örültje. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18.

Két hír találkozik egymással. Egyik a legnagyobb örömet hirdeti, a másik a legmélyebb bánattal van teli.

I. Az aradi királyi törvényszék vádtanácsa beszüntette az eljárást Gubenyácz Andor aradi máv. tisztviselő ellen, akit az ügyészség azzal vádol, hogy Csatári Szűcs Kálmán által ellene indított polgári perben tudatosan hamisan esküdt. A vádtanács Krenner Zoltán dr. védő érvelésének adott helyt és kimondotta, hogy bűnügyi eljárásra nem lát okot.

II. Gubenyácz Andor máv. hivatalnokot felesége tegnap este a rendőrségre vitte, mert férje közveszélyes örült. A szerencsétlen ember az egész éjszakát számolással töltötte el. Azt hangoztatta, hogy ő Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter. Beszállították a gyulai elme-gyógyintézetbe.

Ime, egy napon belül ugyanannak az embernek életében, talán csak egy keskeny mesgye által elválasztva, így kerül egyenes szomszédságába a börtöntől való megszabadulás és a legszomorubb cella az örültek élő temetőjében. Nincs azonban összefüggés nélkül ez a kétféle hangulatból szőtt esemény, mint az az alábbiakból ki fog tűnni.

Gubenyácz Andort a perek, az üldözés juttatták az örültek házába. A máv. aradi tisztikarának szerény, szorgalmas és kedvelt tagja volt az a végtelenül szánalomra méltó ember, akinek egész élete a családi tragédiák és az azokból keletkező, örületbe kergető kellemetlenségek sorozata volt. A békét, a családi otthon melegét kereste és ahányszor közel volt célja eléréséhez, mindannyiszor megjelent a végtelenül katasztrófa és üzte, hajszolta a boldogság féaskétől, az otthon küszöbéről, egyik állomáshelyéről a másikra. Háromszor nőszült, számtalanszor kellett magát családi ügyei miatt áthelyeztetni, örökké a hatóságok előtt állott, vagy mint igazságot kereső, vagy mint valami súlyos vád ellen védekező fél. Hareban állott családjával, elvették tőle a gyermekeit, perelték a hozományért és mikor végre ezt a pert eskü alapján megnyerte, hamis eskü miatt bűnügyi eljárás indult meg ellene. Ebben összeroppant, ez véglegesen megtört.

Mikor az aradi törvényszék vádtanácsa felmentette, ez örömtől sugárzó arccal állított Mezyháza üdülő felesége elé, aki napokon át sirva virrasztott egyre jobban leromló férje ágya mellett.

— Én vagyok a király — mondotta az elterült elméjű ember — gyere rögtön Aradra és csináltass nekem ruhát, mert holnap jön hozzám a nép és én fogadni akarom.

A sokat próbált asszony engedelmeskedett, mert tudta, hogy férjét az ellentmondás végtelenül felingerli. Este fél kilenckor érkeztek Aradra.

— Menjünk azonnal a szabóhoz, türelmetlenkedett a már megtérbolyodott Gubenyácz.

— A szabót letartóztatja a rendőrség. ott megtaláljuk — mondotta a férje vérben forgó szeméből rosszat sejtő nő, — menjünk a rendőrségre.

Az ügyeltes rendőrtiszt a harmadik másodpercben látta, hogy egy szerencsétlen emberi árnyék áll előtte és nagynehezen sikerült elhítenni vele, hogy csak reggel beszélhet a szabóval és legjobb lesz az éjszakát a rendőrségen tölteni.

Tintát, tollat, papírost kért a megörült máv. tisztviselő és egész éjjel számolt. Tíz és tizenöt jegyű számokkal dolgozott, mert az állambiztosítás egyensúlyát volt helyreállítandó. Most a lelki egyensúlyát a gyulai szanatórium orvosai próbálják megkeresni.

Abban a bűnügyben, melynek beszüntetését az aradi törvényszék vádtanácsa rendelt el, elvonult Gubenyácz Andornak borsalmas kálváriája, melyet egyszerű szavakkal, de ezekből elemi erővel előtörő igazsággal ő maga festett meg bírái előtt. Szólt pedig a következőképpen:

A feljelentést ellenem Csatári Szűcs Kálmán erdész, debreceni lakos, néhai feleségemnek, Szűcs Piroskának bátyja tette meg. A feljelentésnek, illetőleg annak a polgári pernek, amelyben lelett esküm miatt indult meg az eljárás ellenem, az előzménye pedig igen röviden összefoglalva az, hogy én 1900. évben nőül vettem Piroskát. A házasságkötést megelőzően gyakran jártam a Szűcs házába, szivesen láttak, s meglátszott a család velem szemben való magatartásán, hogy óhajításuk volt engem a család tagjává megnyerni. Egy izben ennek kifejezést is adott Szűcs Kálmán, s én is kijelentettem nősülési készségemet, de egyuttal azt is, hogy ennek akadálya szerencsétlen első házasságomból származott, s mintegy 3000 koronát kitevő adósságom. Szűcs Kálmán aggodalmait elosztatta és kijelentette, hogy miután az ő erdészszé történt kiképeztetése atyjának tetemes pénzébe került, mely a családtól és így az én jövődbeli feleségemtől is vonatott el, kötelességének tartja nővérét re-kompenzálni és épen ezért körülbelül 3000 koronát át fog adni nővéremnek, hogy majd nővére — Szűcs Piroska, az én későbbi feleségem — ebből az összegből rendezze az én anyagi viszonyaimat, hogy a házasságot adósságoktól mentesen kezdhessük meg.

Ily megállapodás után az esküvő megtörtént, a feleségem megkapta Szűcs Kálmántól a 3000 koronát, melyet részben ő maga fordított adósságaim rendezésére, részben pedig ajándékkul nekem átadott.

Házasságunk nem volt zavartalan az apói és anyói beavatkozások miatt, a sógorok is sokat beleszóltak családi ügyeinkbe, sőt sértett sógorom egy izben Debrecenben reám fegyvert is fogott és arcul ütött. Későbbben Kolozsvárra helyeztek át, itt születtek gyermekeim, itt lett halálos beteg feleségem. Egy napon, míg én az irdában voltam, megkérdezésem, beleegyezésem és engedélyem nélkül feleségemet és gyermekeimet az összes butorzattal együtt elszállították Debrecenbe, ahol feleségem mag is halt. Sem feleségem, sem később elhalt gyermekeim haláláról értesítést nem nyartem, majd mikor az elhalálozások tudomásomra jutottak a szeretteim sirját megkoszorozni akartam: apósom ettől levéllileg eltiltott.

Feleségem halála után a családi összekötés megszakadt, s a családi kapocs helyébe apósomnál és családjánál a legsötétebb gyűlölet lépett. Gyermekeim látásától meg voltam fosztva, s azokat máig sem láttam.

Szélsőend volt addig, míg újból megörülttem és amikor néhai feleségem családja ak tu

domására jutott, hogy felbérem uri családból származó, tisztességes, művelt nő, ki gyermekeim nevelésére kiválóan alkalmas. Megindult a harc a gyermekekért! A nagypapa szembe szállt az apával, vissza nem adoi a gyermekeket, bármibe kerül is! Az atyai hatalom gyakorlására érdemtelenné kell tenni engem: ez volt a jelszó a Szücs-család részéről.

Az illetékes Bácsbodrog vármegye árvaszékénél Csatári Szücs István, — gyermekeim nagypapa — ellenem gyermekeim tartása miatt pert indított, s párbuzamosan írogatott hozzám leveleket, békülésre szólítva fel, azt gondolva, hogy a követelt tartás horribilis összege engem megrémít, gyermekeimről le fogok mondani.

Szücs Kálmán 3000 korona megfizetése iránt perelt, s szintén hajlandónak mutatkozott a kereset visszavonására, ha atyjával, gyermekeim nagypapjával, békésen megegyezni tudok.

En igazam tudatában szintén fegyverhez nyultam a gyáva meghátrálás helyett, — az árvaszéknel gyermekeimnek hozzám leerdő átvezetését kértem.

Az árvaszéki harc eredménye az lett, hogy Csatári Szücs István tartásdíj megállapítása iránti kérelmével elutasított s az én kérelmemnek hely adatott: Szücs Istvánt kötelezte az árvaszék gyermekeim visszaadására.

Mikor pedig kérelmemre az árvaszék megkereste Debrecen város rendőrkapitányát, hogy Ilonka és Margit nevű gyermekeimet nagyatyjuktól vegye át és nekem adja át s mikor én ezen célból Debrecenben megjelentem, a gyermekek nem voltak nagyatyjuknál, s azokat elrejtette, még pedig olyan jó helyre, hogy egyik gyermekem meghalt.

Szücs Istvánt ezen jogtalan öselekedete miatt Bácsbodrog megye árvaszéke és én feljelentettük a debreceni ügyészségnél gyermekrablás büntetése miatt s a nyomozás csak azért lett megszüntetve, mert a „jogellenességi tudat ezidőszertig még meg nem állapítható.”

Tekintetes vádtaócs! Méltóztatik látni, hogy itt az apa elszánt harcot folytat gyermekeiért és a nagypapa az én diszkreditálásomért.

Érdekesnek és szükségesnek tartom megemlíteni azt is, hogy Szücs Kálmán az állítólagosan kölcsön adott 3000 K-t tőlem mindaddig vissza nem követelte, ezen összeg megfizetése iránt pert nem indított, de még felszólító levelet sem küldött a míg én megnősültem s ekkor egyszerre előállt követelésével, mert közel volt a veszély, hogy én gyermekeimnek visszaadását fogom követelni. Vajjon nem lássik-e itt tisztán a boszu? S miért nem hallgattatta ki, Szücs Kálmán tanult a polgári perben, miért nem terjesztette elő bizonyítékait? Kelepoébe esáltak, polgári pert indítottak s ebben magukat mint bizonyíték nélkül álló felet gerálták, letétették velem az esküt s azután tesznek ellenem bűnvádi feljelentést egybevágó tanuvallomásaik alapján. Akárcsak egy szinjátékot rendeztek volna.

És aznap, mikor a vádtaócs meglátta az agyonütött ember igazát, ez már — Gubanyócs Andor — öfelsége a király nevében esztogatott igazságot a gyulai tébolyda szomorú lakóinak.

TANÜGY.

(—) Tanügyi küldöttségek a kultuszminiszternél. Budapestről jelentik: A közoktatásügyi minisztériumban ma két küldöttség tisztelgett Zichy János gróf előtt. A tanfelügyelők hatvan tagú küldöttsége és Kiskunhalas háromszáz deputációja. A tanfelügyelők küldöttségét Hidvéghy Benő horsodvármegyei tanfelügyelő vezette, aki beszédében kifejtette, hogy a tanfelügyelők két nappal ezelőtt országos kongresszust tartottak, amelyen megbeszéltek

bajaikat és sérelmeiket és azokat a miniszter elé óhajtották terjeszteni. Zichy János gróf szívesen fogadta őket és megígérte, hogy minden jogos kívánságukat teljesíteni fogja s épen ezért óhajaikat memorandum alakjában terjeszték be hozzá. Kiskunhalas küldöttségét Schilling Ede polgármester vezette. Elpanaszolta, hogy a városban ezidőszertig négyszáz iskolaköteles gyermek kimaradt az iskolából, mert a város nem tud elég iskolát fenntartani. Arra kérték a minisztert, támogassa a várost, hogy az iskolákat szaporíthassa. A miniszter ezt megígérte.

Wellman léghajója

megsemmisült.

— Sikertelen léghajót Amerika és Európa között. —

Távíratú tudósítás.

Arad, október 18.

A művelt világ feszült érdeklődése kísérte Wellman amerikai léghajós ama kísérletét, hogy Amerikából Európába az Atlanti Óceánon át léghajón jusson el.

Wellman tudvalevőleg „Amerika” kormányozható léghajóval szombaton elindult merész utjára, hogy Amerikából átkeljen az Óceánon és elérje az ir partot. Evek óta tervezi ezt az utat, mindannyiszor kudarcot vallott, amikor megpróbálta. Az amerikai nép bámulta a vakmerőségét, de nem bizott a sikerben.

Ezt az utat már többször meg akarta tenni, de soha nem sikerült neki. Mostani vállalkozása is kudarcúal végződött. Rövid táviratok jelentik, hogy Wellman léghajója megsemmisült, de ő nem vesztette el életét.

Tegnap este ezt jelentették Londonból:

Az „Amerika” léghajóról érkezett egyetlen rádió telegram, amelyet csak napnebeben sikerült kibetűzni, a következőket tartalmazza:

„Minden rendben. A gép jól dolgozik, északi irányba fordultunk, hogy az óceán járó hajók utvonalaiban haladjunk. Hogy hol vagyunk, nem tudjuk biztosan.”

E hír nyomán nagy öröm támadt, mert azt látszott igazolni, hogy Wellman vállalkozása sikerre vezet. Ma azonban megdöbbentő jelentés érkezett Londonból.

A Budapestre ma éjjel érkezett sürgönyök így szólnak:

London. A Reuter ügynökség Newyorkból azt a táviratot kapta, hogy a Newyork Times s Trent gőzös kapitányától drótnélküli táviratot kapott, amelyben azt közli, hogy ma reggeli öt órakor Wellmant és az Amerika léghajó többi utasait felvette hajójára. A léghajót veszni hagyták. A megmentés az északi szélesség harmincötödik foka, negyvenharmadik perce és a keleti hosszúság ötvennyolcadik foka és tizennyolcadik perce között történt.

New York. A Trent gőzös kapitánya drótnélküli telegrammban a következőket jelenti:

Ma reggel öt órakor az Amerikáról jelt kapott, hogy sürgős segítségre van szükségük. Mintegy három óra hosszat manőverozott a gőzös, amíg végre nagy szélben sikerült Wellmant és kísérőit, akik mindannyian teljesen jól érzik magukat, a gőzhajóra felvenni. A mentés körülbelül négyszázötven méterayire Saudy Hooktól délre történt. A Trent gőzös tegnap indult el Bermudából,

A milliomos titokzatos halála.

— A megvásárolt feleség. —

Távíratú tudósítás.

Arad, október 18.

Titokzatos feljelentés érkezett ma a zombori ügyészségre. A névtelen levél arról szól, hogy egy bácskai többszörös milliomos, aki négy héttel ezelőtt hunyt el, nem természetes halállal halt meg. A feljelentés egész Zomborban óriási feltűnést kelt, mert az ügy szereplői előkelő társadalmi állásokat töltenek be és a városban mindenki ismeri őket.

Az ügynek egy szép asszony áll a közép-pontjában, akit a nemrég elhunyt milliomos öt esz évvel eze őtt vett feleségül. A bácskai nábobnak ez már a második felesége, akivel első felesége temetésén ismerkedett meg. A hetvenegy esztendőss aggastyán beleszeretett a huszonöt éves asszonyba, aki akkor egy állatorvos felesége volt.

Az agg milliomos nem sokat gondolkozott, hanem miután az asszony se ellenkezett, magával vitte kastélyába. A férj ebbe természetesen nem akart belenyugodni és visszakövetelte az asszonyt. Később azonban a nábob és az állatorvos között egyezés jött létre. E szerint az állatorvos kapott tízezer koronát, amiért az agg milliomos az asszonyt megvette magának. Az állatorvos ugyanis, mielőtt megkapta a tízezer koronát, az egyezés értelmében beadta a válókeresetet. A törvényszék azután el is választotta a feleket.

A válókereset befejezését követő napon a milliomos ótáraz vezette az állatorvos feltűnően szép, méltos természetű volt feleségét. Ettől az időből fogva az öreg ur erősen kezdett inni. Olyan erős alkoholtá vált, hogy naponként ha a végkonyakot is megivott. A rokonok azt állították, hogy a felesége szoktatta rá az ivásra.

A rokonok természetesen nagyon féltékenyek a volt állatorvosnőre, aki állandóan nagy lábon élt. A milliomos és felesége csak rövid ideig tartózkodtak Zomborban, a telet rendszeren Bécsben, Berlinben vagy Párisban töltötték.

Tíz hónapja ezelőtt az asszonyka Párisban megismerkedett egy tehetséges festőművésszel. A festő bejáratos lett hozzájuk és az asszony magával hozta Zomborba is. A művész együtt lakott velük a kastélyban és az asszony műtermet rendeztetett be a virágos kert közepén. Később a fiatal asszony arra is rá akarta venni a férjét, hogy a festőművészt fogadja örökbe. Talán ez is meztörtént volna, mert az öreg ur vakon engedelmeskedett az asszonynak, de ennek elébe vágott az öreg ur hirtelen halála.

Az öreg ur Koczás Zsigmond zombori közjegyzőnél két végrendeletet hagyott hátra. Az egyik négy esztendővel ezelőtt készült. Ebben az öreg ur több mint félmillió koronát kitévő vagyonát feleségére hagyta, míg rokonaira nyolcvan ezer koronát testált. A második végrendelet ez év tavaszán készült s ebben az aggastyán rokonait kitagadva, minden vagyonát feleségére hagyta.

A rokonság ebbe a végrendeletbe természetesen nem akar beleegyezni és a hagyaték zár alá vételét kéri. Azt állítják a rokonok, hogy az öreg ur a végrendelet aláírásakor nem volt már beszámítható állapotban. Szerintük a nagyfokú alkohol élvezet következtében a végrendelet aláírása idejében már delirium trémensben szenvedett s hogy a fiatal asszony agyonította a vén milliomost.

Utban a béke.

— Véget ér az orvossztrájk? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18.

Valószínű, hogy szerdán délre megegyezés jön létre az aradi orvosok és a munkásbiztosító pénztár tagjai között. Ez az eredménye annak a bizalmas értekezletnek, amely ma délután teljes két óra hosszáig tartott a városházán. Az értekezleten részt vettek az aradi pénztári orvosok megbízottai, továbbá az országos pénztár kiküldöttei, akik a béke megteremtésén fáradoznak. Az értekezleten az orvosok részéről közeledés történt a valószínű, hogy a szerdán délelőtt tartandó utolsó tanácskozáson a békés megállapodás létrejöttéről számolhatnak be egymásnak a ma még harcot hirdető felek. Ebben az órában egyedül az orvosoktól függ az, hogy a nyugodt munka folytatódjék-e, vagy pedig áldatlan viszály duljon tovább.

A mai nap eseményéről ez a részletes tudósításunk szól:

Értekezlet — kimagyarázásokkal.

— A békés megegyezés útján. —

Ma délután a munkáspénztár értekezletre hívta össze az orvosok megbízottait. A bizalmas tanácskozásról hivatalosan ezt a jelentést adták ki:

Sarkadi Ignác, az Országos pénztár igazgatója és Hahn Dezső dr. az Országos pénztár főorvosa megjelentek Aradon és az ő meghívására megjelent, a pénztári orvosok értekezletéből kiküldött, négyes bizottsággal érintkezésbe léptek. Sarkadi Ignác igazgató mindenekelőtt legmélyebb sajnálatát fejezi ki ama félreértés fölött, amely az aradi pénztár és az orvosi kar között felerősült. Kijelenti, hogy távol állott úgy a pénztár igazgatóságától, mint igazgatójától, — amiről hivatalos tudomása van — hogy az orvosi kart becsületében, integritásában sértse. Kéri, hogy ezen sajnálatos incidens meg nem történtek tekintésük és keresztességük mód a méltányos megegyezésre. Ennek ellenében kijelentik az orvosok kiküldöttei, hogy a munkásságot soha sértő eseménnyel nem illették, a felmerült incidenst a maguk részéről is sajnálják. Az ezután folytatott eszmecsere folyamán az Országos pénztár és az aradi orvosok között sok tekintetben közeledés történt, mely alapos kilátást nyújt arra, hogy a pénztár és az orvosok közötti jó viszony a legrövidebb időn belül helyreáll.

Ez a hivatalosan kiadott értesítés a ma délután tartott közös tanácskozáson az eredménye, mely a városházán folyt le és négy órától hat óráig tartott.

A mi érdeklődésünk a következő:

Sarkadi Ignác, a budapesti pénztár igazgatója elnökölt az értekezleten, melyen a fővárosi intézet részéről Hahn Dezső dr. főorvos is részt vett. Az aradi pénztárt Varga Ferenc elnök, az aradi orvosszövetséget Hermann G. u'a dr., Werner Miksa dr., Leitner Ernő dr. és Hecht Arnold dr. képviselték.

Az értekezlet célja az volt, hogy békés megegyezést létesítsen a harcban álló felek között és ezért első sorban a személyes jellegű differenciák kiegyenlítése került napirendre. Sikertörténet is az Sarkadi tapintatos nyilatkozata alapján, melyből az orvosok azt a meggyőződést merítették, hogy a pénztár sem akarja a harcot az elkezdéséig folytatni. Az orvosok

elfogadták az így értelmezett nyilatkozatot és a maguk részéről hasonlóan lojális kijelentésekkel küszöbölték ki a vita anyagából a személyes momentumokat.

Ezután hosszas és időközönként szenvedélyes megvitatás alá vették az értekezletnek egyik másik kemény pontját: a pénztár által tervekbe vett fegyelmi eljárás kérdését. Ismeretes, hogy az orvosok a leghevesebb ellentállást amiatt fejtették ki, mert a pénztár azt kívánja, hogy az orvosok fegyelmi ügyei felett olyan választmány ítélkezzék, melyben ugyan orvosok helyet foglalnak, de a többség a pénztár tagjaiból kerüljön ki. Az orvosok ezt a tervezetet önérvényesítéssel meg nem egyeztetetőknek kvalifikálták és az anyagi ellentéteket sem tartották oly kiegyenlíthetetleneknek mint a pénztárnak ezt az új intézkedési tervét. Az orvosoknak az volt az álláspontjuk, hogy fegyelmi ügyekben csak orvos mondhat véleményt és csak orvos hozhat ítéletet és még tárgyalás alapjául sem fogadták el a pénztárnak ezt a tervezetét, mely az orvosoknak ugyan juttat helyet a fegyelmi választmányban, de döntő faktorként a pénztárt tartotta szem előtt. Ez a terv azonban nemcsak, hogy a munkásbiztosításról alkotott törvény szellemének felel meg, de az intézmény egészséges működése másképp el sem képzelhető, mint hogy az alkalmazottjai munkáját ő maga bírálja felül.

A ma délután megtartott értekezleten elhangzott vita során az orvosszövetség kiküldöttei is hajlandók voltak ennek elismerésére, mert mint értesülünk, ennél a kemény harcokra okot szolgáltató kérdésnél is ma már közelebb állottak a felek egymáshoz és az orvosok engedtek merev és elutasító álláspontjukból.

Teljes a megegyezés a sztrájk kitörését közvetlenül előidéző anyagi kérdésben. Az orvosok elfogadják a pénztár ajánlatát és hetvenöt ezer koronáért hajlandók az orvosi szolgáltatást elvégezni.

A mai tanácskozások végleges megegyezéssel nem fejeződtek be. Az orvosszövetség kiküldöttei kijelentették, hogy az értekezlet anyagát kartársaiknak, elbírálás céljából, elreferálják és felhatalmazást kérnek arra, hogy az ezek alapján kialakult véleményt, mint az orvosi kar állásfoglalását, a holnap délelőtt tizenegy órakor újból összeülő tanácskozáson adják tudtára a pénztár képviselőinek. Ez lesz az utolsó kísérlet a békés megoldásra. Ha itt megszületik a béke a pénztár olyan feleletet kap az orvosoktól, melyet elfogadhat, akkor az igazgatóság még holnap este tartandó ülésén ráiffikálja azt és nyomban megköti a szerződést orvosaival.

Megemlítenéd, hogy a ma délután megtartott tanácskozáson felvetődött az az eszme is, hogy a pénztár szállítsa le felére az alkalmazandó orvosok számát és inkább adjon nagyobb díjazást orvosainak. Ezt azonban a pénztár rendeltetése szempontjából nem tartották megengedhetőnek és el is ejtették a gondolatot.

Sarkadi igazgató nyilatkozata.

Munkatársunk ma este beszélt Sarkadi Ignáccal:

— Az orvosok által a mai lapokban közölt egyik nyilatkozatban az olvasható, hogy ezt az egész aradi harcot az országos pénztár központja irányítja boszúból, mert nem tudja elviseelni az aradi orvosok szilárd szolidaritását — mondotta munkatársunk.

— Ez badar kijelentés — mondotta Sarkadi. Tessék megegyezni. Mi előzetesen nem is tudtunk arról, hogy ide lent mi történik, csak tegnap kaptunk jelentést Aradról és ekkor a köz-

pont engem küldött ki rendet teremteni. Én békés szándékkal jöttem és remélem is, hogy hamarosan létrejön a béke. Azonban ha ez a sztrájk nem valósul meg, akkor a legkíméletlenebb eszközökhöz nyulunk.

— Rendelkeznek-e annyi orrossal, hogy a sztrájkot megtörjék?

— Annyi orvosunk van, amennyire szükség lesz. Én azonban azt hiszem, hogy erre nem kerül sor.

— Hahn Dezső dr. főorvos tagja-e az orvosszövetségnek?

— Igen, egyik vezető tagja.

— És nem érzi magát fenyegetve azáltal, hogy kartársai ellen kell föllépnie?

— Ő nem tesz lépéseket az orvosok ellen és csak a békét akarja éppen úgy, mint ahogy már 78 kerületben sikerült is a békét megteremteni.

— Meddig marad Aradon igazgató ur?

— Addig, míg a sztrájk meg nem szűnik a béke vagy erőszak árán.

Az orvosok álláspontja.

Alkalmunk volt a munkásbiztosító egyik orvosával beszélni, aki jelenvolt azon az összejövetelen, melyen a szövetség kiküldöttei a mai értekezlet eredményéről beszámoltak. A következőképp nyilatkozott az orvos:

— Ma este összejöttünk, hogy meghallgassuk a négy kiküldött jelentését. Mondhatom, hogy jelentésük elhangzása után éppen olyan erősnek láttuk valamennyien a szolidaritást, mely köztünk van, mint az értekezlet előtt. Mindezek dacára a hangulat a béke felé hajló, mert látjuk, hogy a budapesti pénztár sem helyezkedik oly merev álláspontra, mint az aradi. Négy kartársunk jelentése alapján azonban semmilyen irányban sem foglaltunk állást, mert vidéki kartársaink nélkül nem dönthetünk. Holnap este újból összejövünk és ott a szövetség megbízottjai ismételtelen elmondják a mai értekezleten történeteket és csak ezután fog kialakulni, vajjon a pénztár orvosi elfogadhatjék-e szerződés alapjául, amit a pénztár nyújtani akar. Annyi bizonyos, hogy már a mai értekezleten is kitűnt, hogy az anyagi kérdések megoldása nem okoz nehézséget. A punctum saliens az, hogy mi nem akarunk a pénztár felcsüdt tisztviselői lenni, akikkel a tisztviselők rendelkeznek, hanem csak élethossziglani szerződéses viszonyban álló alkalmazottak. Béke, vagy háború lesz-e, az csak holnapután fog eldőlni.

A pénztári tagok nagygyűlése.

Ma este nyolc órakor tartották meg a „Fehér Kereszt” nagytermében azt a gyűlést, amelyet az orvossztrájk kérdésében az aradi munkásbiztosító pénztár elnöksége hívott össze. A gyűlés a tagok élénk részvétele mellett folyt le. Körülbelül 300-an gyűltek össze nagyra munkások. Megjelent a gyűlésen Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő is.

Holló János megnyitóját után Varga Ferenc, a munkásbiztosító pénztár elnöke hosszabb beszédben fejtegette az orvossztrájk okait és előzményeit. A sztrájknak oka nem az, aminek az orvosok felüldöztetni akarják: nem az anyagi kérdés. 1907-ben az orvosok fizetése 13840 korona volt, 1908-ban ez felemelkedett 15560 koronára, 1909. és 1910. években pedig, amikor a tagok száma nagy mértékben emelkedett, a fizetést a pénztár 50 800 koronára emelte fel. Most pedig több mint 73 000 koronát ajánlott fel az orvosi karnak. Három év alatt tehát majdnem ötszörösére emelkedett a pénztár orvosainak fizetése. Az ellentétek és a sztrájk oka nem az anyagiakban keresendő. Hatalmi kérdések forognak itt szóban. Az

összeütközés rugója az, hogy az orvosok nem akarják elfogadni azt a fegyelmi és szolgálati szabályzatot, amelyet az országos munkás-betegsegélyző és balesetbiztosító pénztár szerkesztett, amely az orvosokat a pénztár tisztviselőivé akarja tenni s a fegyelmi és felügyeleti jogot a pénztárnak akarja biztosítani. Ugy látszik, az orvosok szégyelnek a pénztár tisztviselői lenni. Akkor azonban nem szégyenkeznek, amikor a pénz felvételéről van szó.

Az orvosok arra az abszurd álláspontra helyezkedtek, hogy a munkásbiztosító pénztár vezetésének az orvos fegyelmi dolgaiba semmi beleszólása nincsen és azt akarták, hogy a fegyelmi választmány a pénztár vezetésének részvétele nélkül alakuljon meg. Másrészt pedig azt a szerény kívánságot tárgyalták elő, hogy a pénztárnak a drága pénzért ne legyen joga azokat az orvosokat választani, akikben ő megbizik és akiket a legalkalmasabbnak tart, hanem minden szó és megjegyzés nélkül köteles legyen elfogadni azokat, akiket az orvosszövetség a pénztár részére ugyiszólván kirendel. Követelte továbbá, hogy a jelenleg alkalmazott orvosok közül egyet se bocsásson el a pénztár.

Ezek a jogtalan kívánságok a pénztár autonómiájának megsemmisítését jelentik és ezen a pénztár vezetésére teljes erővel foglalt állást. Mert ha a szövetség követeléseit teljesedésbe mennek, ez nem más, mint a beteg munkás kiszolgáltatása az orvosnak, akik úgy kezelik őket, ahogy jól esik, mert minden ellenőrzéstől mentesek és felelősséggel csak az orvosszövetségnek tartoznak.

Az orvosok deapolitikája eredményre nem vezethet, mert teljesen jogtalan az az alap, amelyen állnak. A munkásság azt akarja, hogy ellenőrizhesse az orvosokat, ha kötelességüket nem teljesítik lelkiismeretesen. Ne az a testület ítélkezze a sérelmek felett, amely nem munkás és nem tagja a pénztárnak, hanem azok, akiknél a sérelem esik, akik azt érik és legjobban látják az orvoslandó bajokat.

Hiszi, hogy a kocka még nincs teljesen elvetve. Sarkadi Ignác, az országos pénztár igazgatója ma leérkezett Budapestről, hogy figyelmeztesse az orvosokat eljárásuk helytelenségére. A tárgyalások most folytatás és holnap délig el kell dőlniök. Ha az orvosszövetség mereven ragaszkodik elfoglalt álláspontjához, nem marad más hátra, mint az, hogy az országos pénztár orvosokat fog leküldeni Aradra.

Arra kéri a pénztári tagokat, tartsanak ki a pénztár mellett. Csak a hatósági orvosokat keressék fel és a pénztárt saját érdekükben ezekben a kritikus napokban ne terheljék meg nagyra, mert csak úgy sikerülhet ügyüket diadalra vinni. Ha ma vagy holnap békés megállapodásra nem tudnak jutni, úgy nyílt gyűlésen fogják megállapítani a teendőket. Ezen a gyűlésen aztán olyan dolgokat is el fog mondani, amelyeket ma még, épp a békés megegyezés lehetőségének kilátásában, nem akart feltárni.

György ismét trónörökös? *Budapestről* jelentik: Egy esti lap értesülése szerint Peter szerb király Milovanovic külügyminiszterrel legközelebb Oszországba, Montenegróba, Bulgáriába és Törökországba utazik, tehát azokba az országokba, amelyekben nem nagyon szimpátiázunk a monarchiával, és előzetes engedélyt fog kérni, hogy György herceg újra elfoglalhassa a trónörökös méltóságot. Mindez abból az alkalmából íródik, hogy Sándor trónörökös napjainkban beteg és azzal is számolni kell, hogy esetleg meg is hal.

Megszöktetett feleség.

— Kibékülés az aradi rendőrbíró előtt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 19.

Akiknek kevés dolguk volt Aradon és az Andrassy-téren való ügyelgésük közben arra is telt idejük, hogy azt vizsgálják: kik duzzák ki az emeleti lakások ablakain kíváncsi fejüket, azok az utóbbi hetekben szokatlan látványnak lehettek szemtanúi. Mondom: ezek a sok szabadidővel rendelkező egyének meggyőződhetnek róla, hogy nem haltak ki még a trubadurok, akik óraszámra fetrengtek imádjuk lába előtt.

A Fehér Keresztnek Andrassy-térre néző második emeleti szobájának ablakában 4 hete megjelent egy szerelmes pár. A férfinak vörös volt a bajusza és egyáltalán nem mutatkozott trubadurnak. Nem is volt trubadur, ellenben elbocsátott gazdasági irnok volt, aki az aradi napilapokban hirdetések útján ajánlotta föl kitűnő ügynöki képességeit. A nő? Ónagysága alacsony volt és kövér és abban a korban volt, amikor a hölgyekről ezt szokták mondani:

— Ennek az asszonynak gyögyörű unokái lehetnek.

De ónagysága a korát megszegyenítő forráságot árukt el. A szállodai szoba ablakában direkt a vörös bajszú férfi ajkán csüngött; a derék, elbocsátott irnok pedig a trubaduroktól elplagizált archifejzéssel habzsolta a kissé hervadt hölgy ajkának mézét.

— Ki ez a házaspár? — tudakolták a Városi kávéháznak számolásban meggyőzött délelőtti vendégei, akiket üzleti működésükben zavart ez a romeo-juliai jelenetezés.

— Hogy a rendőrség mért nem akadályozza meg az ilyen nyilvános szerelkezést, azt én nem értem, — mondta dühösen Strasser ur, aki az értékpapírokat imádjja s nem tudja megérteni: hogyan szerethet a férfi mást, mint értékpapírt?

Most már elárulhatjuk a kíváncsi értékpapír-Romeonak, hogy a Fehér Kereszt vörösbajszú círcéje ama kövérkés, 40 és 70 év között lévő hölgyben szintén az értékpapírt imádtta. A vörös ur ugyanis a nőt megszőktette Bicskéről, aki ott egy jómódu gazdálkodónak a felesége. Megszöktette pedig amaz egyszerű és természetesen fizikai törvény alapján, hogy a hölgygel pénz is jár. Így éldegéltek a szökevények a Keresztben, mint két gerlice. Turbóskoltak is szorgalmasan még a nyitott ablak mellett is mindaddig, míg a hölgy ki nem jelentette, hogy ő elfelejtett magával pénzt hozni.

— Ezó?! — mondta a férfi a költő szavai szerint — akkor én téged csakugyan szerelemből szöktettelek meg.

Mint hogy már a gazdasági irnokok is tudják, hogy szerelemből nem lehet megélni, a szegény fia munka után látott. Hirdetett a lapokban, hogy házakat közvetít eladásra. Mivel azonban a házak nem jelentkeztek, a szerelem kátyúba jutott. A férfi ekkor a következő jó tanácsot adta szíve bálványának:

— Irj a férjednek, hogy küldjön ezer koronát, mert haza akarsz utazni. Itt mást nem lehet tenni. Ez legyen téve általad fiam, mert különben gyön a nyomer és szenvedés.

Ónagysága ekkor levelét megírta a fájó könyeivel azt is tele sirta. Két nap múlva a pénzlevélhordó helyett maga a férj, a bioskei gazdálkodó jelent meg és kereste a Keresztben a feleségét. De nem találta. Tudniillik, a szerelmes párociska álnéven lakott a szállodában. Hogy a férj megtalálhassa a feleségét, felment az aradi rendőrbíróhoz és — hivatalos nyelven szólva — előadta a tényállást. És ekkor történt meg az, amit Strasser

értékpapír-ember már rég sürgetett: a rendőrség beavatkozott az ügybe. A detektívek kikutatták, hogy a szerelmesek hamis nevet használtak. Emiatt ma délutánra becitálta őket a rendőrbíró, hogy felelősségre vonja a szökevényeket. A férj megjelent a tárgyaláson, amelyen a szökött szerelmeseket összesen 70 koronára ítélték.

— Kifizetem az összeget, — mondta a bioskei férj, s e nagylelkűség láttára a gömbölyű nőnek könyek remegtek a szempilláin. Olyanpólyogott az urához és „csak téged szeretlek!” kiáltással a karjaiba dől. A férj visszadől, majd pedig a legközelebbi vonattal visszautaztak Bicskére.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Trubadur, opera. A) bérlet.
Csütörtök: Csitulj szíve, bohózat. Bemutató előadás. B) bérlet.
Péntek: Csitulj szíve, bohózat. B) bérlet.
Szombat: Elvált asszony, operett. A) bérlet.

* Trubadour. Verdi klasszikus dalműve, a Trubadour holoap ke.ül. Ferrari éneklé.

* Csitulj szíve. Csütörtökön mutatják be Weber és Henequin bohózatát, amelynek címe Csitulj szíve.

* A „Nyugat” október 16-án megjelent számában folytatja Halász Imre, a kiváló publicista „Egy leünt nemzedék” című cikksorozatát. Úgy politikai, mint társadalmi körökben élénk feltűnést és nagy érdeklődést keltett Halász Imrének id. Andrassy Gyula grófról írt közleménye, melynek folytatását a „Nyugat” legújabb száma közli. A „Nyugat” Iznottus, Ösváh Erő és Fenyő Miksa szépirodalmi és kritikai szemléjének főunkatársai: Ady Endre, Ambrus Zoltán, Babits Mihály és Móricz Zsigmond. A „Nyugat” október 16-iki számának tartalma: Halász Imre: „Egy leünt nemzedék” (Harmadik közlemény: Andrassy Gyula gróf II.) Ady Endre: Versek. Luczkó Géza: A porosz levél. (Ebeszélés.) Babits Mihály: Szimbolumok (Stanzák) Hatvany Lajos: Könyvek. (Az öreg Strindberg.) Szini Gyula: A vigasztalannak. (Vers) Ambrus Zoltán: A nagy város a kis városnál. (Befejező közlemény) Gallert Oszkár: Vers Mohamed lányáról. Ignóus: Jegyzetek (Radó Sámuel: A népies politika. Válasz Ignóusnak; Október hatodik; Nevelés.) Figyező: Szidarábokról: „A föld”, „Beulemans kisasszony házassága”, „Giberti gróf”, „Karinin Anna” (Fenyő Miksa.) Két kollektív kiállítás: Tolgyessy; Glatz (Lengyel Géza.) A költői nyelv és Csokonai (Ady Endre.) „A szörnyűség harca” (Ady Endre.) Weszely Ödön dr.: A moderna pedagogia útján (Kunz Aladár.) „Paton” (Babits Mihály.) „Musique moderne hongroise” (Csáth Géza.) A „Nyugat” előfizetési ára: egész évre: 20 kor., félévre 10 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V. Mérieg-utca 9. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* Az Uránia új műsora a keddi bemutató előadásra fényes sikert aratott. A pompás mozgóképekkel zajos tetszéssel fogadta a közönség és a bemutató sikere megállapította, hogy ezt a műsort is épp olyan tetszésben részesíti a publikum, mint az eddigieket. A francia tájkép k. elementárisan hatottak csodás szépségükkel, kiűden mulatott a közönség a komikus képeken és elragadtatással nézt. A három jó barát című színes látványosságot. 241

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 154

Tisza István az annexióról.

— Politikai érdekességek a delegáció külügyi albizottságában. —

— Bécsi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, október 18.

Ma délután a delegáció külügyi albizottságának ülésén nagyobb beszédet mondott Tisza István gróf, aki a monarchia balkáni politikáját méltatta. Kossuth Ferenc is beszélt, aki azt kérdezte Aerenthal külügyminisztertől, hogy mi szükség volt az annexióra? Aerenthal megfelelt a kíváncsi Kossuthnak. Azt mondta: hiszen Kossuth miniszter volt az annexió idején, tehát jól tudja annak indító okait.

A bizottság érdekes üléséről ez a jelentésünk szól:

(Az előadói jelentés.)

Bősből jelentik: A delegáció külügyi albizottsága Perozel Dezső elnöklésével ma kezdte meg a külügyi ekspozé és költségvetés tárgyalását.

Wickenburg Márk gróf előadójelentései, hogy a delegáció már 1908-ban tudomásul vette az annexiót és azért az annexió ténye már nem szolgál a mostani tárgyalások alapjául. A mostani delegációnak szerinte az a diplomáciai kampány a tárgya, amely az annexióval kapcsolatban folyott és az ezzel kapcsolatos szerb krízis. A delegáció rendelkezésére bocsátott vörös könyv szerencsésen egészíti ki a külügyminiszter ekspozéját, amely rendkívül tartalmas ugyan, de ebben az irányban egy kissé szűkszavú. A külügyi kormányzat sikerült a függő kérdéseket direkt egyezményekkel rendezni. Az ezzel kapcsolatos diplomáciai akcióból azonban több tanulság is lehet levonni. Elsősorban azt, hogy helyesen jött el az a tény, amikor Európát kétszer is befejezett tények elől állította: az annexióval és a török enyhe jegyzőkönyvvel. Kijelentette, hogy Magyarországra nézve nem előnyös az elzárkózás a balkáni államokkal szemben, végül a szandzsák vasúttal foglalkozik, amelynek magyar szempontból nagy fontosságot tulajdonít és erre nézve a külügyminisztertől felvilágosítást kér.

(Kossuth érdeklődik.)

Az előadó után először Kossuth Ferenc szólalt fel:

— Ő felsége csakis mint magyar király gyakorolhatta felségjogokat Boszniában és Hercegovinában, mert az osztrák császárnak semmiféle felségjoga Boszniára nézve nem volt. Fenmarad még az a kérdés is, a király felségjogát miért gyakorolta éppen akkor, amikor a törökországi viszonyok oly súlyosakká váltak és félreérthették az annexió tényét, ami természetesen rossz vért szült. Nem szívesen látja a külügyminiszter ekspozéjának hosszas kiterjeszkedését a kereskedelmi ügyekre, mert ezek nem közös ügyek és nem tartoznak a delegáció elé.

(A dinasztia és Bosznia.)

Nagy Ferenc nagyban és egészében helyesnek találja azokat a kommentárokat, melyeket az előadó az ekspozéhoz fűzött és általánosságban el is fogadja azt. Kérdést intéz a külügyminiszterhez a török-román katonai konvencióról illetőleg.

Batthyány Tivadar gróf kijelenti, hogy amikor az ország a háború lehetősége előtt állott, akkor ő és elvtársai tartózkodtak attól, hogy nézetüknek kifejezést adjanak, de fentartották

a kritika jogát: arra az időre, amikorra elmulik a veszély. A legszerencsésebbnek tartja azt az időpontot, amelyben az annexió keresztül vitetett. Különösen Magyarországot szempontja megkövetelte volna, hogy olyan időpontot válasszanak, amikor Bosznia és Hercegovina bizonyos bizalmat érzett volna, amikor nem koncentrálták volna egész Európa figyelmét az annexió kérdésére. Kérdezi a külügyminisztert, mi a törvénnyel a két tartomány. A monarchia olyan helyzetbe jutott, amelynek végleges megoldása a krízisek egész sorozatát fogja felidézni. Ez a kérdés Magyarországnak időig-óráig nehézségeket fog okozni, de nem okozhat kétséget az, hogy ez a kérdés fogja a dinasztia végromlását előidézni. Szóval azt látja, hogy folyton csak óriási katonai követelésekkel állanak elő, de nem lát semmiféle irányzatot, amely a nemzetgazdasági megerősödéssel vezetne. Elnélfogva a költségvetést nem fogadja el.

(Tisza István beszéde.)

Tisza István gróf nem hagyhatja szó nélkül, hogy úgy az expozében, mint a vörös könyvben egy kifejezés használtatik: „Wiener Kabinet”. Ha emlékezete nem csal, ez egy novum. Nem emlékszik rá, hogy ezt máskor hallotta volna. De akár novum, akár nem, nem tartja helyesnek, mert kabinet alatt egy szolidáris kormányt értünk, amely az állam ügyeit intézi és vezeti. Bősből van is egy kabinet, a császári osztrák kabinet. Az említett kifejezés félreértésekre adhat alkalmat, ami bizonyára nem intenciója a külügyminiszternek. A külföldön könnyen azt hibézhetik, hogy a Bécsben székelő osztrák kabinet vezeti a monarchia külügyi politikáját. (Általános helyeslés.) Batthyány Tivadar gróf úgy állította elő a kérdést, mintha a hármasszövetség az egyetlen lehetséges szövetség volna. Azt hiszi, hogy mindenki meg van győződve arról, hogy más szövetség is lehetséges, de ő és hívei azt tartják, hogy a létező szövetségek között a legelőnyösebb a hármasszövetség. Helyesli azokat, amiket Nagy Ferenc, a gazdasági kérdésekkel foglalkozva, a gazdasági érdekek külföldön való gondozására nézve elmondott. Ezek aranyigazságok. Más kérdés az, hogy a külügyi kormányzat gyakorolhat-e irányadó befolyást a külpolitikai kereskedelem irányelveire. Nézete szerint, ez nem tartozik a delegáció hatáskörébe. Szó volt az annexióról is és azt mondták, hogy az annexióval járó kérdéseket nem rendezték. Azonban mindenesetre tisztázott az a kérdés, hogy a külállamokkal szemben az annektált tartományok milyen nemzetközi helyzettel bírnak. A kérdés tehát readezített és így hátra van még az a külön kérdés, hogy az annektált tartományok jogi helyzete a monarchia közjogi viszonyaival szemben miképp rendezendő. Nézete szerint ma nem áll érdeklődésben, hogy ez a kérdés most nyerjen elintéztetést. Nem találja opportunusnak, hogy akár a külügyi bizottság, akár a delegáció e tekintetben most behatárolja a kritika jogával. Ő már nyilatkozott erről a kérdéssel a magyar törvényhozás egyik házában, mikor a kérdés a legváltásosabb stádiumban volt és akkor már jelezte, hogy nem az a kellő időpont a kritika gyakorlására. Most csak rontanók az egyetértésnek azt az öröszadeti képét, mely annak idején valóban impozáns módon nyilvánult meg.

A legkardinálisabb kérdésnek az látszik, hogy az annexióra egyáltalán szükség volt-e vagy nem. A maga részéről nem tartja szükségesnek Kossuth Ferenc azon óhajtát, hogy a külügyminiszternek eljárását most justifikálni kell. De ha Kossuth Ferenc jónak találja, e tekintetben ő is teljesíthet missziót, mert az an-

nekció politikája neki épp úgy politikája volt, mint a külügyminiszternek, mert Kossuth Ferenc annak idején tagja volt a magyar kormánynak. Ő épp úgy felel az annexióért, mint a külügyminiszter.

A balkán kérdésekkel foglalkozik és kijelenti, hogy hála Istennek mi a Balkán félszigeten a status quo fentartásának és ez alapon a békés fejlődésnek vagyunk a hívei. Szívesen konstatálja, hogy a külügyminiszter játszmáját a Balkánon fényesen játszotta meg. Hidgvérről, kitarással és a kellő pillanatban kellő energiával. A külügyminiszter teljes meglepéssel veheti ki a maga részére a sikernek nagy részét. Természetesen a sikert két más körülménynek is lehet tulajdonítani: az egyik az összetartás és a teltekezés hangulat, mely a monarchia mindkét államában igazán impozáns módon nyilvánult meg, a másik körülmény pedig a hármasszövetségben rejlő erő, különösen pedig a német szövetség kipróbált következetes és előrelátó politikájában nyilvánult meg. A krízis megszűnt, vereség nélkül, sőt a mi győzelmeinkkel.

A kereskedelmi politikai összeköttetésekről beszél és kijelenti, hogy a balkán államok szupremációját meg kell szerezni és meg kell tartani és pedig csak azáltal, hogy nem engedjük elhomályosítani azt a kétségtelen tényét, hogy közöttünk teljes érdekszolidaritás áll fenn. Meg kell őket győzni arról, hogy mi képesek vagyunk az ő nemzeti fejlődésüket minden elengedhetetlen törekvéssel szemben biztosítani.

A monarchia nagyhatalmi állását ezenkívül a balkán államokkal szemben azzal is szolgáljuk, ha erőseknek bizonyulunk. Elsősorban eminens nemzeti érdek nézete szerint az, hogy katonailag, még pedig nemcsak a szoros vett fizikai erőt érve, hanem a harcoképeséghez szükséges morális erőt is, erősek legyünk és úgy álljunk ott, hogy azt a meggyőződést érezhessük magunkban, hogy az összeköttetésre kerül a sor, az adott konstellációk között a Balkán félszigeten az az ügy erősebb, melynek oldalán a mi monarchiánk áll. Itt van a magyar nemzet létének, továbbfejlesztésének, függetlenségének és ezzel a monarchia nagyhatalmi állásának igazi alapja.

Reméli, hogy ez a szempont fog a külügyi politikában érvényre jutni és ebben a reményben a külügyminiszterium költségvetését elfogadja. (Ésnek helyeslése.)

(A vita vége.)

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy Tisza István beszédének igen nagy részével egyetért. Csatlakozik Kossuth Ferenc azon kívánságához, hogy az annexió megindoklását a miniszter fejtsse ki bővebben, mert az európai konstellációra való hivatkozás nem elég. Nem mindenkinek van ugyanis olyan külpolitikai tájékozottsága, mint Tisza István grófnak, a ki sokszor tulus argumentálásában. Azokra a kérdésekre nézve, amelyek tekintetében nem ért egyet Tisza István gróffal, a plenáris ülésben fog bővebben nyilatkozni.

Aerenthal gróf hosszabban válaszol az elhangzott beszédekre. Különösen csodálkozik azon, hogy Kossuth Ferenc hozzá kérdést intézett az irányban, hogy miért történt az annexió, holott jól emlékszik, hogy ő annak idején a magyar minisztériumot, amelynek akkor Kossuth is tagja volt, teljes részletességgel informálta azokról a kéacszerítő körülményekről, melyek őt az akcióra indították. Részletes felvilágosítást ad az összes elhangzott kérdésekre.

Kossuth Ferenc szólal fel ezután. Azt látja, hogy Tisza félreértette az ő szavait. Nem a maga számára kért magyarázatot, mert hi-

HIREK.

A jegyzőné halála.

— Megmérgezte a férjét s öngyilkos lett. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 18

Megemlékeztünk Szabó László, volt torma-falvi körjegyző özvegyének Sopronban elkövetett öngyilkosságáról. Ez az eset most egy szezációs bűnügyi nyomozásnak vált kiindulási pontjává. Szabóné öngyilkosságát ugyanis olyan előzmények után követte el, amelyek a hatóságokat további erélyes nyomozásra indították. A titokzatos tényállásról tudósítónk a következőket írja:

Tormafalu köziszetletben álló s mindenki által szeretett körjegyzője, Szabó László ez év tavaszán megbetegedett és rövid szenvedés után meghalt. Szabó pontos és lelkiismeretes hivatalnok volt, akit az egész falu részvétele kísért a sírba. Annál esodálatosabb, hogy a hátramaradt család iránt a közhangulat épenességgel nem volt barátságos. Alig hogy a körjegyzőt elföldelték, az emberek suttogni kezdtek arról, hogy Szabó László nem természetes halállal mult ki, hanem a felesége mérgezte meg. Szabó Lászlóné — kinek három szép gyermeke van — állítólag még férje életében viszonyt folytatott Moravitz Róbert tormafalusi vendéglőssel s a suttogó hírek szerint ők ketten tették el láb alól a körjegyzőt. Időközben az elhunyt jegyzőnek egy leánya, Moravitz Róbertnek pedig három gyermeke halt meg. Ekkor a községben már nyíltan beszéltek a mérgező szellemesekről.

A gyors vágra a soproni ügyészséghez is eljutott, amely a nyomozást megindította és ennek folyamán megkereste a nagymártoni főszolgabírószéket, hogy e hó 12. napjának délelőtt 9 óráján özv. Szabó Lászlónét és Moravitz Róbertet mint gyanúsítottakat Tormafaluba kihallgatásra idézze. A kihallgatáson már csak Moravitz Róbert jelent meg, mert özv. Szabó Lászlóné ugyanazon időben, midőn a kihallgatáson meg kellett volna jelennie, a soproni gőzfürdőben berstával elmeteszte a nyakát és mire észrevették, már meghalt.

Bár eddig semmi pozitív jel sem látszik azt bizonyítani, hogy Szabó László nem természetes halállal mult ki, a szolgabírószék Szabó Lászlóné öngyilkosságának hatása alatt Moravitz Róbertet előzetes letartóztatásba helyezte. Legközelebb az összes, a hír által gyanúsított holttesteket exhumálni fogják.

— A szerb trónörökös betegsége. Budapestről jelentik: Sándor szerb trónörökös állapotáról ma délelőtt kiadott bulletinnel szemben a dslutáni bulletin némi javulást tüntet fel. Az érverés megerősödött, ami igen fontos jelenség; ezzel szemben azonban a beteg nem akar tépálékok magához venni s ez a jelenlegi stádiumban igen komoly. Ha ez az állapot tartós lesz, akkor az orvosok kénytelenek lesznek táplálni a trónörökösöt, már pedig ez gyors orvhatlansággal járna, holott a betegség kedvező lefolyásához feltétlenül szükséges, hogy bizonyos erőtartalék legyen. Epen ezért a bulletinben jelzett könnyű javulás nem nagy jelentőségű.

— Felmentették József főherceg kamarását. Budapestről jelentik: A király Roskoványi Dezső csász. és kir. huszárszázados, József főherceg szolgálattevő kamarását állásától felmentette s neki ez alkalommal a katonai érdemkeresztet adományozta.

szén, amikor a kormány tagja volt, mindenről értesült, ami történt. Minthogy azonban őfelsége alkotmányos uralkodó és a külügyminiszter alkotmányos miniszter, nagyon helyes lett volna, ha a monarchia két állama is kellően informáltatott volna. Miként Apponyi Albert gróf, s is teljes mértékben vállalja az őt illető felelősséget.

Esterházy Pál gróf Tisza István gróf szavaira megjegyzi, hogy a „bécsi kabinet“ kifejezés diplomáciai kifejezésként használtatott, úgy, mint a párisi vagy a londoni kabinet. Ezzel a kifejezéssel csak azt a várost jelölik meg, ahol az illető külügyi hivatal székel.

Tisza István óhajtanónak tartja, hogy a „wieni kabinet“ kifejezés mindenesetre kerülteség. Az analogia nem talál, mert a párisi vagy londoni külügyi hivatal tagja az illető kormányoknak és azokkal egyetértőleg jár el.

Minthogy szólásra más nem jelentkezett, Percezel el. ök átadta a szót Wickenburg Márk gróf előadónak, aki röviden helyreigazított egy-néhány félreértést. Indítványozza, hogy a külügyminiszter felvilágosításait az albizottság közönettel vegye tudomásul és jelentse ki, hogy politikájával teljesen egyetért és biztosítja bizalmáról.

Az albizottság az előadó javaslatát elfogadta és ezzel az elnök a költségvetés részletes tárgyalását holnap délelőtt 10 órára halasztotta.

Az elbocsátott titkárnő.

— Betegség a vizsály miatt. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 18

A katolikus tisztviselőnek és női kereskedelmi alkalmazottak országos szövetségében — mint budapesti tudósí ónk jelenti — hónapok óta olyan belső békétenség uralkodik, amely könnyen a szövetség bomlására fog vezetni.

A szövetségnek, amelyet hét évvel ezelőtt Schleifer Tekla alapított a katolikus nővédő egyesület keretében, Zsoly Rafaelné grófnő az elnöknője.

Az egyesületben a nyáron kezdődtek a belső villongások. Ez év júniusában Schleifer Tekla, az egyesület titkára két hónapi szabadságra ment és egészségének helyreállítása céljából furdőre utazott. Augusztus közepe táján a titkárnő egy igen kellemetlen értesítést kapott az egyesülettől. A szövetség ügyésze, Moldoványi dr. értesítette ugyanis, hogy felmentették titkári állásától, sőt a titkárságot azóta be is töltötték. A hirtelen felmentésnek indokál azt hozták fel, hogy Schleifer Tekla állítólag egy ellentétes egyesület alapításán dolgozik és különben is vallásos magatartása nem olyan, amilyent egy katolikus egyesület főtitkárviselőjéül meg lehet követelni. Az indokolatlan és igaztalan felmondás annyira lesújtotta Schleifer Teklát, hogy agynak esett és napokig betegesen feküdt. Majd mikor betegségéből fölépült, azonnal felutazott Budapestre.

Felkereste az egyesület elnöknőjét, de az nem is hallgatta meg védekezését és kijelentette, hogy mindentben hozzájárul a szövetség felmentő határozatához. A titkárnőt így elbocsátották és még a három havi felmondást se tartották be vele szemben, dacára annak, hogy Schleifer Tekla mindenfelé bizonyítja, hogy az elbocsátás indokál felhozott tények valótlanok.

Egy estülap értesítése szerint a titkárnőnek az volt a legnagyobb bűne, hogy nem gyónt eleget.

— A vallás és a bíróságok Budapestről jelentik: A polgári perrandtartásról szóló törvényjavaslatot immár második hete tárgyalja a képviselőház igazságügyi bizottsága. A tárgyalások során sok módosítást eszközöltek, de a módosítások közül érdekességénél és jelentőségénél fogva magasan kiemelkedik az a határozat, a melyet a bizottság tegnap Várady Zsigmond dr. indítványára enuniciált s a mely szerint a polgári bíróságok előtt a jövőben nem kérdésik meg a tanuk vallását. Az igazságügyi bizottság a polgári perrandtartásról szóló javaslalon számos módosítást fogadott el. A 360. §. arról szól, hogy a bíró a tanuhoz kihallgatása előtt milyen kérdéseket intézzen. A bizottságban indítványt tettek, hogy a szakaszban utasítást kapjon a bíró, hogy a tanukhoz a szakaszban felsoroltakon kívül más kérdéseket is tegyen fel, pl.: áll-e a felekkel ellenséges viszonyban? ígért-e vallomásátért valamit? verték-e, hogy hallgasson el valamit? Ezeket az indítványokat a bizottság elvetette, mert az egész perrandtartás szelleme az, hogy az eljárás a lehető legrövidebb legyen. Ezért s mert a szakasz arra sem ad utasítást a bírónak, hogy a megvesztegetés vagy érdekeltség vonatkozásban intézzen-e és minő kérdést a tanuhoz, törölte a bizottság azt az utasítást is, hogy a tanunak a vallása felől nyomozó kérdést intézzen. Minthogy a tanu vallása, a vallomástétel mérlegelése szempontjából közömbös és fölteni sem szabad, hogy valaki egy tanu vallomását azon az alapon akarná mérlegelni, hogy a tanu milyen hitfelekezethez tartozik, ennélfogva a kérdés fölvetése teljesen fölösleges. Különben a vallásra vonatkozó kérdés elejtése csak annyit jelent, hogy a bíró ezt a részletet nem köteles megkérdezni és jegyzőkönyvbe venni, de ha valamely ügyben in speciale azt szükségesnek tartaná, a mi ugyan soha sem fordulhat elő, megkérdezni szabadságában áll. A bizottság teljes egyértelműséggel fogadta el az indítványt.

— Eltűnt százezrek. Nemrégiben megírtuk, hogy a karánsebesi vagyonszétválás vezetőségét nagymérvű mulasztásokkal vádolták meg s azonkívül azza, hogy annak következtében a vagyonszétválás 250 ezer korona kár érte. A kártr: Burdia Sándor udvari tanácsos, országgyűlési képviselőt akarják felelőssé tenni. Mint Temesvárról jelentik: Burdia erre ma kijelentette, hogy ez a vád teljesen magán viseli a személyes bosszú jellegét. Egy két nap mulva azonban módjában lesz az egész ügyet a nyilvánosság előtt feltárni. A vagyonszétválásnak nem volt kára a multban, nem lesz a jövőben sem.

— Nincs kolera Temes megyében. A Vraszevgyajon kolera-gyanús tünetek közt megbetegedett Szekovics Mileva vasárnap meghalt. Baktériológiai intézetbe, holnan ma az a sürgönyértesítés érkezett Temesvármegye Salispánjához, hogy Szekovics Mileva testében negatív a vizsályat kolerára, más szóval, hogy Szekovics halálát nem kolera okozta. Budapestről jelentik: A belügyminiszteriumba három újabb kolera-gyanús megbetegedésről érkezett jelentés.

— Beteg nagykövet. Belsőből jelentik: A párisi osztrák-magyar nagykövet, Khewenbüllér gróf néhány nap óta súlyos betegen fekszik bécsi palotájában. A beteg állapotában ma rosszabbodás állott be.

— Tizenhatalmas ház. Varsóból jelentik: A varsói pályaudvaron tizenhatalmas házat építenek. Ez rendkívül érdekes dolog, mert egész Európában ez az első ilyen alkotás.

— Csédebejutott newyorki magyar vendéglős. A Pécsről sok év előtt Newyorkba vándorolt Rosenfeld Ignác kávéház és vendéglőtulajdonos most csédebejutott. Több mint egy évtizeddel ezelőtt nyitotta meg Rosenfeld H. Ignác a híressé lett Boulevard vendéglőt, melyet szerény kezdetből fejlesztett ezen előkelő helyiség. Newyork legelőkelőbb személyiségei is el szoktak ide látogatni, mert jó magyar konyhája, magyar italai, magyar cigányzeneje messze földön híres volt. Sokáig nem is panaszkodhatott Rosenfeld H. Ignác a Boulevard forgalmára, mely csak az utóbbi egy-két évben kezdett alább szállni a Rosenfeld beszüntette fizetéseit. A hitelezők tömeggondnok kinevezését kérték a vállalat ellen az United States District Court, melyet Holt bíró el is rendelt. A csédeket kérő hitelezők állítása szerint a vállalat 100 000 dollár alaptőkével alakult meg. A tartozás összesen 175 000 dollárra rug. Holt bíró Lindsay Russelt nevezte ki a Boulevard kávéház tömeggondnokává, 25 000 dollár biztosíték mellett. A bíróság utasítására Russel tömeggondnok 30 napig fogja vezetni az üzletet, hogy meggyőződjék, vajjon életképes-e a vállalat. A magyar vendéglős, aki több mint 25 éve vendéglős Newyorkban, nem érte be saját üzletével, hanem nagyobb méretű nyári vállalkozásba is bocsájtkozott. Az Atlanti Óceán egyik partján, Arvernében épített nagyobb méretű szállodát, mely mint minden, ami új, jól is ment. Rosenfeld jól tudja, hogy egyáltalában csakis nagyszabású vállalatokat lehet odakint boldogulni, rengeteg vagyont költött szállodájára, vendéglőjére és fürdőberletére; a fürdő kitűnően is jövedelmezett, de a szállodára ezen a nyáron jelentékeny csúszást ráfizetett, mivel nagy személyzetet, főkezelőre, négerket kellett tartania, és nem vehette be költségeit. A newyorki magyarság körében nagy népszerűségnek örvendő Rosenfeld-család anyagi bajai közepette minden oldalon olyan előzetekénységgel találkozunk, hogy biznak a válságból való kibontakozásában.

— Halálba vágó katona. Az aradi harmadik honvédszázados parancsnoksága tegnap délután táviratilag értesítette a temesvári rendőrséget, hogy Koch Jakab közlegény megszökött ezredétől és valószínűleg Temesvárott bujkál. A rendőrség rögtön megindította a nyomozást és nem is volt nehéz Kochot megtalálni. A szökött katona szülei ugyanis Temesvárott az erzsébetvárosi Temető-utca tizenötödik szám alatti házában laknak. A rendőrség elsősorban itt kereste és ma reggel rá is talált. Reggel hat órakor egy rendőrtizedes elment Kochék lakására és Kochot még az ágyban találta. A rendőr felszólította a fiatalembert, hogy jöjjön vele és jelentkezék a katonai hatóságnál. Koch erre hirtelen kiugrott az ágyból és az asztalról felkapva egy nagy konyhakést, avval, még mielőtt bárki is megakadályozhatta volna borzalmas tettében, felmeteszte a hasát. A szerencsétlen fiatalember vértől borítva összeesett. A házbéli orvosért szaladtak és csakhamar megjelent a helyszínen Fáber Márk dr., aki az életut sebét bekötözte. Kochot súlyos sérülésével a temesvári kórházba szállították és megindították ellene a vizsgálatot. Koch panaszkodott, hogy felebbvalói brutális bánásmódja miatt szökött meg ezredétől és sem-hogy ismét visszamenjen, inkább el akarta magától dobni életét.

— A bankfiu és a szép özvegy. Egy bácskai lap nyomán mi is megirtuk, hogy Lassner József szabadkai bankhivatalnok felesége vagyonát elpazarolva Amerikába szökött. Lassner József ma szerkesztőségünknek levelet írt, amelyben kijelenti, hogy a bácskai lap híre nem felel meg a valóságnak. Ő most is Szabadkán él és a hír szerzője ellen megindította a sajtóper.

— Megölte a fiát. Pécsről jelentik: Idősebb Gothard András munkásember összeveszett ma hasonló nevű rovoit multu fiával. A vitatkozás oly szenvedélyessé vált, hogy Gothard revolverrel agyonlőtte fiát.

— Előadása az aradi kiállításról. Az Aradi Kereskedők Köre az idén újra megkezdi kereskedői vita estélyeit, a melyek a múlt évben oly élénk érdeklődést keltettek és sok megszívlelni való eszmét vetettek felszínre. Az idei sorozat első estjét o'y tárgy vezeti be, a mely nemcsak a kör tagjai, a kereskedők, de az iparosok és a társadalom más népe között is bizonyára visszhangra fog találni. Az estet Varjassy Lajos dr., az aradi kereskedelmi és iparkamara titkárnak előadása vezeti be az aradi kiállítás tervéről. Néhány év előtt, a mint ismeretes, fölvetődött Aradon az idea, hogy Aradon országos iparkiállítást rendezzenek. Akkor úgy tervezték, hogy a kiállítás a vasidák ünnepies felavatásával kapcsolatosan, 1910 ben legyen. Erről természetesen már nem lehet szó, de bizonyára indokolt dolog, hogy az aradi kiállítás eszméjét továbbra felszínen tartassák. Varjassy dr. előadása és az ezt követő szabad vita azokról az előfelételekről fog szólni, a melyek a kiállítás rendezéséhez szükségesek, az akadályokról, a melyek azt megnehezítik, s esetleg azok leküzdésének módjáról. A vita-est kedden, október 25 én este kilenc órakor lesz az Aradi Kereskedők Köre helyiségében.

— Drága hajójegy. Berlinből jelentik: Holnap reggel indul Brémából a Prinz Ludwig birodalmi postagőzös, fedélzetén a német trónörökös-párral. Egyenesen Génua felé megy s onnan tovább, messze Kelet-Ázsiába. A Norddeutscher Lloyd e pompás hajójára két hét óta vagyonért sem lehet jegyet kapni. Mihelyt kitudódott, hogy a trónörökös-pár ezt a hajót választotta keletázsiai útjára, valósággal megrohanták a jegyirodákat s néhány perc alatt elkelt minden kajüt. Egymást licitálják tul a vagyonos osztály neves és szerencsés képviselői a bizantinizmusban. Öt ezer márkát kínálnak a boldog halandóknak, akiknek már van hajójegyük a Prinz Ludwigra, sőt akadt ma, az indulás előestéjén egy hattagu társaság, amely ennél is sokkalta nagyobb áldozatra hajlandó. Három ur és három hölgy hirdeti a lapokban, de megbízást adott minden jegyirodának, hogy összesen 120 000 márkát fizetnek, ha akad hat olyan boldog halandó, akik átengedik jegyeiket a társaság számára. A 120 ezer márkát letétbe helyezték a birodalmi banknál.

— Baich Péter báró balesete. Nagyváradról jelentik: A zsúki urlovasversenyen sajnálatos baleset érte a nagyvárad elít-társaság egyik legkedveltebb tagját, Baich Péter bárót. Az elegáns Vilmos-huszárhadnagyot a legkitűnőbb urlovasok között emlegetik, mióta részt vesz a versenyeken s így balesetét élénk részvétellel kíséri a nagyváradai társadalom. Baich Pétert most egy kolozsvári szanatóriumban ápolják, sérülése azonban nem ad okot aggodalomra. A vasárnapi verseny legnagyobb érdeklődéssel várt számára, az Erdélyi díjra eszengtek föl a lovakat. Baich Péter báró Bethlen István grófnak Tulipánján állt a startszalag előtt, közvetlen mellette a Szikra ficánkolt. Jól sikerült start után Tulipán lefogta Szikrát, a cél előtt 300 méterrel pedig már-már biztos nyeregnek látszott, mikor egyszerre váratlanul kitört, a lovasával együtt féloldalt neki vágódott egy zászlórudnak. Szikra elrohant mellette, sőt az egész mezőny utólrte, de a ló végre ismét versenybe állva báró Baich erős estorozása alatt másodikként robbogott el a célkarika előtt. Alig állott meg a mén, Baich báró lehanyatlott a lóról. Szentkereszthy báró vitte a mársálóba, ahol az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az urlovas szilánkos csonttörést szenvedett a jobb karján s elképzelhetetlen kinokat állott ki, míg másodikként beestorozta lovát. Baich Péter bárót automobilon vitték Kolozsvárra, utközben elég nyugodtan tűrte a fájdalmakat, bár gyak-

ran oly közel volt az ámuláshoz, hogy konyakkal kellett erősíteni.

— Egy elhagyatott szerencsétlen asszony fordul e sorokban a jószívű emberekhez, remélve, hogy talán ez uton akad valaki, aki szorult helyzetében segítségére lesz. A szerencsétlen anya, aki egyedül van arra kényszerítve, hogy a gyermekei és saját maga fentartásáért küzködjön, legszébb, legkedvesebb gyermekétől hajlandó megválni, hogy a többiek betevő falatját biztosíthassa. Kéri tehát azt a jószívű, esetleg gyermektelen házaspárt, aki hajlandó volna egy jól nevelt, gyönyörűen fejlett, szép és kedves, hetedik esztendőben levő fiúcskát házába fogadni, segítsen az 6 gyermekel szomorú helyzetén. Akik a kis gyermek iránt érdeklődnek, forduljanak lapunk kiadó-hivatalához.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban október hó 18 án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Poitsek Ferenc löpogyári ispánnak Béla nevű fia, Ádám Károly egészségügyi biztosnak Irén nevű leánya, Szojtkovits György községi jegyzőnek György nevű fia. Meghalt: Schwefel Ferdinánd 66 éves nyomdai munkás, Zsigmond Lajos 17 éves zenész, Tóth Erzsébet 7 hónapos leány. Házasságot kötött: Multasch Ignác fényképész Popovity Ilonával, Pap Sándor Acev. főkező Baacs Karolinával, Csipai József kovács Jahn Irénnel.

— Perzsaszőnyeg raktáram Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt megnyitott. Tisztelettel Schwarz Zsigmond. 3698

— Francia likörök legbiztosabb készítése. — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel föl hívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasúti állomásnál nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

Nyomatványok beszerzésénél kérjük forduljon lapunk nyomdájához, hol igen méltányos áron, csinos tiszta kivitelű nyomtatványokat készítenk. Nyomdánk olyan modernül van berendezve, ahol bármely igényeket is ki tudunk elégíteni. Készítenk névjegyeket, levelepapírokat, borítékokat, számlákat, gyűjtőjelentéseket, bármilyen kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, könyveket, műveket a leggyorsabból a legdrágábbig. Kérjük szükséglet esetén hozának bizalommal fordulni.

Kiváló bór- és lithiumos gyógyterás.

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségeknél, köszvényes, cukorbetegségnél, vörheny és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható ártányváltókereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES AGOST Balnye-Lippoldi Salvator-főgyógyászati vállalat, Budapest, Rudelfsky, 2.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Szerelem a szatócsholtban.

— A pót-feleség. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 18.

Furcsa história esett meg Stern Simon budapesti szatócossal. A békés boltos — bár hét gyermek atyja és felesége is van — belehabarodott egy leányba s vele olyan forschifto szerelmi drámát rendezett, akárcsak egy fiatal fodrász-segéd.

A leánynak Takács Margit a neve s minden inkább, semmint szép. De sűrűn járt be a Práter-utcai krájerájba s a sok udvarlás vége az lett, hogy Stern Simon és a leány nagyon megbarátkoztak. Jóideig csendeskén áldoztak a szerelem oltárán, az utóbbi időkben azonban Stern már azt akarta, hogy Takács Margit költözzék a házába.

— Minek menjek oda?

— Második asszonynak, felelte Stern.

Takács Margit az ajánlatot nem volt hajlandó elfogadni s mikor e felett vitatkoztak, egyszerre

Stern revolvert rón'ott elő és háromszor a leányra lött s kétszer önmagára. A revolvernek több esze volt, mint a gazdájának. Csak osekélyebb sebet ütött mindkettőn s az egykori szerelmesek ma az esküdtbírósa előtt találkoztak.

Stern Simon, amikor kihallgatták, beismerte szó nélkül, hogy Takács Margitot meg akarta ölni. És elemészteni kívánta magát is. De mindjárt hozsátette, hogy még sem bűnös a dologban.

— És miért nem bűnös? kérdezte Jamniczy elnök.

— Mert szerelmes voltam, felelte a vádlott.

A későbbi kérdésekre azt vallotta még Stern, hogy a szerelme folyton csábította s hívta me-siba, korcsmába és minder felé, azt ígérve, hogy örökre hű lesz hozzá. A tettét elkeseredésben kö-vette el.

Takács Margit kihallgatása következett erre, de ettől fogva a bíróság zárt ajtók mögött tárgyalt.

A tanúk, valamint a perbeszédék meghallga-tása után az esküdtek nem vétkesnek nyilvánítot-ták Stern vádlottat. E felmentő verdikt alapján a bíróság is felmentette a vádlottat.

§ Kossuth nóta a temetőben. Szegedről je-lentik: A szegedi királyi törvényszék főlebbvi-teli tanácsa érdekes ügyet tárgyalt hétfőn dé-l-előtt. Április 27-én volt Hódmezővásárhelyen Kádár Sándor 48-as honvéd, később olasz le-gionárius temetése. A nagy idők tanuját a re-formátus temetőben helyezték örök nyugalomra. Amikor a sírnál befejezték az egyházi szertar-tást, két cigányzenekar eljátszotta a Kossuth-nótát. A református egyháztanács e miatt vallás elleni vétség címén a vásárhelyi járásbírósa-gnál büntető főljelentést tett Kovács József föld-birtokos ellen, mert állí'olag a sírnál ő buzatta a Kossuth-nótát. A járásbírósaági tárgyaláson az ügyészi megbízott a vádat elejtette, mire a bi-róság főlmentő ítéletet hozott. Főlebbzés foly-tán hétfőn tárgyalta ezt az ügyet a szegedi ki-rályi törvényszék főlebbviteli tanácsa. A tár-gyaláson a vádlott tagadta, hogy a cigányzene-kart ő rendelte volna a sírhoz. A cigányok maguktól játszották el a Kossuth-nótát, amiért ő tis korona ju'almat adott nekik. Egyébként az első tárgyalás tanúi igazolták, hogy a ci-gányzenén a nagyszámu közönség nem háboro-dott föl, sőt a Kossuth nótát mély megillető-déssel, könyes szemekkel hallgatta mindenki. Gergics Károly királyi ügyész a bűnügy meg-szüntetését kérte. Szerinte ezt már a járásbíró-sági tárgyaláson is meg kellett volna tenni, mert vallás elleni vétségért csak hivatalból lehet vádat emelni, már pedig az ügyészi meg-bízott a vádat elejtette. Nagy György dr., vád-lott képviselője ezzel szemben főlmentő ítéletet kért s indítványozta, hogy a főljelentők ellen hatóság elleni rágalmozás miatt hivatalból in-dítsák meg az eljárást. A királyi törvényszék főlebbviteli tanácsa az elsőbírósaág főlmentő íté-letét helyben hagyta s az egyháztarásot tten korona ügyvédi költség megfizetésére kötszerte a bíróság.

§ Képviselő és hitközségi tanító. Békéscsa-báról jelentik: Érdekes becsületsértési ügy kerül legközelebb a csabai járásbírósaág elé. Achim L. András csabai orsz. képviselő nemrég egy ottani vendéglőben derűs jókedvében megsértette Kriner Jenő izraelita hitközségi tanitót. Kriner Jenő mint tartalékos tiszt az ügyet felterjesztette ezredpa-rancnokaságához, amely utasította őt, hogy becsü-letsértési pert indítson Achim L. András ellen. Kriner erre főljelentette Achimot a járásbírósaágon, ahol legközelebb meg fogják tartani a fő-targyalást.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Au. F. Ötvenkiloczer lélek.
M. Nem használhatjuk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLE'EDÉS.

— A kincstári jegyek. Budapestről jelentik: Ullmann Adolf főrendiházi tag, a Magyar Általános Hitelbank el-nökigazgatója ma Khuen-Héderváry miniszterelnöknél és Lukács minisz-ternél tiszteltget és a most kibocsátott kincstári jegyek ügyéről igen kedvező jelentést tett.

Ujvári gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Ujvár, okt. 18.

Mig a jelenlegi időjárás minden tekintet-ben megfelel, félf, hogy prognózis szerint várható esős idő háros hatás-al lesz, minthogy a vetések egyelőre elegendő öntözésben része-sű tek.

A gabonaüzlet irányzata tartott.

A mai piacon elkelt:

1500 mm. buza	9 40—9 80
500 mm. tengeri	4 20—4 30
Rozs	6 50—6 60
Zab	7 30—7 40
Árpa	6 50—6 60

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktézse.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 18

Amerika 1-el olesőbb. Kínálat mérsékelt, vételkedv gyenge, 10 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sáviat	3 órai sáviat
Buza 1910. októberre	10 35—10 36	10 36—10 37
Buza 1911. áprilisra	10 37—10 38	10 39—10 40
Rozs 1910. októberre	7 76—7 77	7 75—7 76
Rozs 1911. áprilisra	7 80—7 81	7 80—7 81
Tengeri 1911. májusra	5 47—5 48	5 45—5 47
Zab 1910 októberre	7 98—7 99	7 97—7 98
Zab 1911. áprilisra	8 30—8 31	8 29—8 30

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Okt. 18.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	9 10—9 20
76	9 20—9 30
77	9 30—9 40
78	9 40—9 50

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos uj	9 10—9 15
Rozs uj	6 55—6 65
Árpa uj	6 50—6 60
Zab uj	5 75—5 80
tengeri régi	4 05—4 10

Budapesti értéktézse. (Táv. jelentés.)

— Okt. 18. —

Magyar aranyjárdék 4%	111 15
Magyar koronajárdék 4%	51 90
Magyar koronajárdék 5%	81.—
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.—
Horvát-szlavon földteherm. kötv ny	94.—
Magyar nyerevényorszeg kölcsön	224.—
Tiszaszab. és szegedi sorajegy kölcsön	155.—
Osztrák járdék papírban	93 10
Osztrák járdék ezüstbe	96 75
Osztrák járdék aranyban	115 50
Osztrák koronajárdék 4%	55.10
1860. évi osztrak államorsajegy	170.—
Osztrák-magyar bankrésvény	18.65
Magyar hitelbank-részvény	853 50
Osztrák hitelintezeti részvény	667.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	756 75
10 frankos arany (Napoleonkor)	19 08
Német birodalmi marka	117 65
London vista	240 60
Paris vista	95 27 1/2
20 márkás arany	23.51

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Okt. 18. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-grammon fölfül súlyban — fillérig; közép páron-ként 300—400 kilogrammig rjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon fölfül súly-ban 147—149 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 152—154 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 160—164 fillérig.

Sertéselészám: okt. hó 14 napján volt készet 31634 darab, okt. 15 napján főlhatatott 230 darab, okt. 15. napján elszállított 493 darab, okt. 16. napjára maradt készletben: 31371 darab.

A hízotti sertés üzlet irányzata élénk.

Felolós szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi október hó 19-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

Troubadour.

Opera 4 felvonásban. Irta: Camarano Salvator. Zenéjét szerzette: Verdi József. Olaszból fordította: Nádaskay L.

SZEMÉLYEK:

Luna gróf	Ladi-zlay J.	Manrico	Ferrari A.
Leonora	Wiassák V.	Ruz	Vass Jenő.
Inez	Zalai Margit.	Azucena	H. Fekete A.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. okt. 19-én, szerda:

1. Vezélben a becsület. Humoros. — 2. Három jó bar-rát Sznes látványosság. — 3. A szent kápolna legenda. D. áma. — 4. Babagyártás. Tanulmány. — 5. Ke-sege ur, mint akrobata. Humoros. — 6. Szerelmem istene. Dráma. — 7. A szorjor. Könyv. — 8. Francia tájképek. Látványosság

Előadások 6 óratól kezdve.

Helyárak: 1-es hely 1 kor., H-ik 80 fill., H-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

Legközelebb

A lisszaboni forradalom.

NYILTTÉR.

ELŐPATAKI GYÖGYVIZ

peritlan gyógyszer gyomor-, vese-, lép-máj és epe-bebégységknél.

Aradon képviselő és nagybani rak-tár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd: telefon 130. Éles Ármia, telefon 41. Färber Lajos és Testvére. telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Erenfeld Ignác sbb. cégékné és minden jobb vendéglőben és kávéházban.

Kérje csak a valódi

Kiváló tolett szert.

2691

Százezzer családnál használatban.

A bőrt puhává, fehérré és egyben ellenállók pessé teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a valódi 15, 30 és 75 filléres dobozokban. V. valódi Kaiser Borax-Szaopon 80 fill. Tolsa-s-apon 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Welsz. Färber Testvérek, Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminnál

Alkalmi vételek és eladások

Ékszerárnyakban

Arany és ezüstművekben. Arad legsa-
gyobb óra és ékszerárnyak

Deutsch Izidor

Órás és ékszerész
Waltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

Arany és ezüstművek, gyémánt és Brill-
láncok, fűzők a legmagasabb árban meg-
vételre vagy más tárgyra átválthatók
TELEFON 436. TELEFON 437.

**Stájerország Ártal megvásárlása és
lejtésének módja. Két évi időtartam.
Ez a tétel 4, 6, 8, 10 korona.**

**Gummi kő-
lőnlegeség**
A tudomány mai
állása szerint be-
bizonyított leg-
jobb létező
GUMMI ÓVSZER
Kapható min-
ten gyógy-
szertárban és
drogeriák-
ban.

Az OLLA több mint 2900 orvos sika
legmegbízhatóbbnak ajánlja.

Köveletje azonban, hogy a szállítója önmé-
gének OLLA-t ajánlja. — Az átvétel helyén
kémszertárban, gyógyszerészek és eredeti propaga-
nda reklámot igényel. Kérlek az OLLA gummi kő-
pont Wam II/124. Praterstrasse, No. 57. Böh-
m Aradon: Hámos Nestor, Rosenhay Má-
tyás, Vojtek Kálmán.

81457/2—1910. szhoz.
Árverési hirdetmény.
Az aradi kir. járásbírósnak
1910. évi a fenti sz. végzése kö-
ve kezében Dárc Gusztáv czé-
g javára 2400 kor. tőke köve-
telés, ennek 1910 évi július hó 8
napjától járó 6% os kamatai és
eddig 172 kor. megállapított
költségek erejéig lefoglalt és 1642
kor. 95 fillérre besült üzleti beren-
dezések, gyarmat áruk, és egyéb
ingók — Aradon Kápolna-utca 8/a
sz. házban 1910 évi október hó 19 ik
napjának délután 3 órakor nyilvá-
nos árverésen legtöbbet ígérő ve-
vőknek elfognak adatni.
Ezen árverés Nagy Parkas cég
javára 950 kor. 75 fill. tőke és
jár. iránt is elrendeltetnek.
Arad, 1910. évi október hó 3.
Najmányi Béla
kir. bírósági végrehajtó.

Telefon sz. 789. Telefon sz. 789
Lakás tisztítási vállalat
Elvállalok parkettás lakások tisztí-
tását és tisztántartását. Ablak,
csillár és kilincsek tisztítását. Fél-
ablakok felrakását. Szőnyegek és
butorok porszívógéppel való tisztí-
tását, irodák, cukrászdák és ká-
véházak tisztántartását. Tűzelő-
anyagok lakásba való szállítását.
Videki munkák gyorsan és pontos-
san eszközöltetnek. 3361
Maradok kiváló tisztelettel
Lovas Károly,
lakás és ablak tisztítási vállalkozó
Minály-utca 86b. (Saját ház.)

Mérlegképes könyvelő
perfekt magyar levelező K. 200.— havi kezdőfizetés-
sel kerestetik
Holländer és Révész
gőzmalmában CSERMÓN.
Gabona és melomszakmában jártasak előnyben
részesülnek. 3840

Modern
lakások és üzlethelyiségek
Köruton épülő új házban
november elsejére kiadók.
Tisztán 6 és 1/2%-ot jövedelmező földszintes és eme-
letes bérház a Széchenyi utcában eladó.
Bővebbet STEINER JÓZSEF műépítész iro-
dájában Szent László-u. 7. szám. 3771

Jyúkszemétől mindenki megszabadul a Hajós-főle Anagalin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.** 421

Láb és kézizzadás azonnal és teljesen el-
mulik ha az izzadó ré-
szerek „**Peppo**“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszá-
ritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtala-
nitja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „**Phenolsav**“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a pe-
téit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése reudkivül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő „**Depillor**“. E csodabátásu szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy par perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt **1 korona.**

Jdeális legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „**NITER**“. A világ legjobb preser-
vativa. — 6 darab egy eredeti do-
bozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:
Hajós Arpád gyógyszerárnyában ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben.

Kiadó lakás.
november 1-től Szél-utca 1/a. alatt a vasut közelében egy 3 szobás lakás hozzátartozókkal 16 frt. havi bérért kiadó.
Ugyanott december 1-től szintén 3 szo-
bás lakás hozzátartozókkal a fent megje-
lölt árban kiadó.
Bővebb felvilágosítás kapható: Sarlot fűszerkereskedőnél, Szél-utca 1/b. 3899

Uj Internátus Lippán.
A t. érdekelt szülők értesítetnek, hogy az 1910—11-iki iskolai tanévre a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő fiu-nevelőintézet nyílik Lippán, a mely felett a főfelügyeletet a helybeli középiskolák igazgatója, míg a tanulmányi felügyeletet a tanári testület 1—1 tagja gyakorolja; egészségi szempontból pedig a városi főorvos felügyelete alatt áll. 3046
Helyszüke miatt az első évben csak **koriátolt szám-
ban** vétetnek fel felsőkereskedelmi-, polgári- és elemi iskolai növendékek **igen mérsékelt díj** mellett.
Prospektussal készséggel szolgál
A Lippai Diák-Ötthon Igazgatósága
Lippán.

APRÓ HIRDETESEK.**Teljes**

vidéki új boltberendezés rőfös, rövid és fűszer árunak, sürgősen megvehető özv. Schwartznéál, Arad-Szent-Márton. 3908

Egy csinosan berendezett

fodrászüzlet jó forgalmu helyen, közel a vasúthoz, külföldre való elutazás miatt azonnal eladó. Cim a kiadóban. 8909

Jroda vagy boltiszolgal állást

keres Lenkai Béla, Örczy-utca 12. 8902

Jrodaszolgalát

keresek, sajátkezűleg irt ajánlatok Goldschmidt Sándor banküzletének, Arad küldendők. 3900

Négy középiskolát végzett,

jó írásu fiatalember nagyobb vidéki gyárban azonnal alkalmazást nyer. Németül tudók előnyben. Az ajánlatok „Butor“ jelige alatt a kiadóba küldendők. 8908

Jémenetelű

saját házamban levő fűszer, rőfös és rövidaru fióküzletembe keresek egy kaucióképes üzletvezetőt, esetleg kedvező feltételek mellett átvevőt, ki a román és magyar nyelvet kellően beszéli. Érdeklődők ajánlatát kéri Merkler Vilmos, Borosjenő. 8880

Kímzési munkák

fehér és színesben legfinomabb kivitelben, mérsékelt árban elfogadhatnak Szent Pál-utca 9. alatt az udvarban jobbra. 3745

Érettségit tett Ifju,

gyógyszerész gyakornoknak ajánlkozok Aradra vagy Aradhoz közel. Cim a kiadóban. 3864

Kázmester

kerestetik egy nagyobb ház részére, a ki jó bizonyítványokkal rendelkezik, vízvezetési szerelő és a gőzfűtéshez is ért. Ajánlatok „házmester“ alatt a kiadóhivatalba küldendők. 3891.

Dszl Divat Album

utcai, házi toilette, costum, blous és alj, valamint gyermekdivat album. Összesen 900 divatképet tartalmaz a vaskos 70 oldalas könyv, ára 2 50. Kapható Ingusz I. és Fia könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Lakás kiadó

november 1-től Sárosi-utca 5. szám alatt egy négy és egy 5 szobás lakás kiadó, Ertekezni lehet Fenyves Károly építészeti irodájában Kazinczy-utca 11. 3862

Nőtlen raktáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőtlen raktáros kerestetik gazdaságba, azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 8896

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva vagy anélkül olcsón kaphatók. Viszont elárúsítók kedvezményben részesülnek. Geiszel jármű- és faárugyár Miksa-utca 2-8. 2505

Ka cigarettázik

használon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Ház

parkirozott udvarral, kis szőlős és konyha-kerttel előnyös feltétel mellett eladó; ugyanott 3 hónapos szép vizsla-kölyök kapható. Cim a kiadóhivatalban. 8859

Ügyes kárpitos

olcsón ajánlkozok házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre.

Vidékre ártelemelés nélkül.

Stáhl M.

Bercsényi Miklós-utca 32. 8435

Női kalap salon!

Van szerencsém a nagyjérdemű hölgyközönség szives figyelmét felhívni most érkezett

legújabb divatu bécsi és párisi modell

kalapjaimra.

A legszebb kalapok a legolcsóbb árban csakis nálam kaphatók.

Gyászkalapok állandóan raktáron.

Kiváló tisztelettel 3785

Grünblatt Antónia

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 11. Glück huscsarnokkal egy házban.

V. 232/11. szhoz. 1910.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbiróságnak 1910. évi a fenti sz végzése következtében Braun Antal aradi lakos javára Br. Szücs Ákos aradi ügyvéd elleni 2400 kor. és 2000 kor. 2400 kor. tőke után 1904. évi február 23 tól és 2000 kor. tőke követelés 1904. évi december hó 19. napjától járó 5% kamatai, 1/8% váltódij és eddig 555 kor. 60 fillérben megállapított költségek értékéig lefoglalt és 1643 kor. 1 drb. Yost írógép és egyéb tárgyak 1910. évi október hó 29. napjának délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen legtöbbit ígérő vevőnek el fognak adatni.

Arad, 1910. évi október hó 4.

Najmányi Béla, kir. bir. végrehajtó.

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete

Fehér Kereszt-szálloda épület.

Telefon szám 100.

Osztálysorsjegyek

a l. é. november hó 17-én kezdődő húzáshoz nagy számválasztékban már kaphatók.

Ajánljuk a következő szerencseszámokat:

4266	8799	13233	34646
4271	12678	13236	53951
53956	53951	65104	65109
65117	65122	91753	91770

Eredeti árak: Egy nyolcad K. 1.50, egy negyed K. 3.—, egy fél K. 6.—, egy egész K. 12.—

A fenti számok kizárólag csak nálunk kaphatók.

Vidéki megbízások azonnal és portómentesen elintéztetnek.

A nálunk vásárolt 12698^{számú} osztálysorsjegy 600.000 koronát nyert.

Aradi Ipar és Népbank pénzváltó üzlete

Alaptőke 2,250,000 korona; Tartalékalapok 1,000.000 korona. 3901

Takarékpénztári és folyószámlai betétek. Előlegek értékpapírokra. — Mindennemű sorsjegyek és értékpapírok, érc és idegenpénzek vétele és eladása.

A magy. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusító.